

Väljaandja:
Akti liik:
Teksti liik:
Redaktsiooni jõustumise kp:
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:
Avaldamismärge:

Kaitseminister
määrus
terviktekst
01.01.2009
31.10.2015

Kaitsejõudude sõiduki ja selle haagise tehnoseisundile ja varustusele esitatavad nõuded

Vastu võetud 24.01.2002 nr 6
[RTL 2002, 26, 363](#)
jõustumine 16.02.2002

Muudetud järgmiste aktidega

Vastuvõtmine	Avaldamine	Jõustumine
21.10.2005	RTL 2005, 107, 1652	04.11.2005
14.11.2007	RTL 2007, 89, 1490	01.12.2007
19.11.2008	RTL 2008, 96, 1326	01.01.2009

Määrus kehtestatakse «[Liiklusseaduse](#)» § 13 lõike 4 ja § 69 lõike 4 alusel.

1. peatükk ÜLDSÄTTED

§ 1. Reguleerimisala

Määrusega kehtestatakse kaitseväge ja Kaitseliidu kasutuses olevate mootorsõidukite ja nende haagiste (edaspidi *sõiduk*), v.a ratastraktorid, liikurmasinad ja nende haagised, tehnoseisundile ja varustusele esitatavad nõuded (edaspidi *tehnonõuded*), mis on aluseks sõiduki tehnoseisundi ja varustuse kontrollimisel.
[[RTL 2005, 107, 1652](#)- jõust. 04.11.2005]

§ 2. Nõuded sõidukile

(1) Käesoleva määruse lisas kehtestatud tehnonõuded ei laiene 25-aastasele ja vanemale sõidukile, v.a nõuded sõiduki varustusele. 25-aastase ja vanema sõiduki ehitus ja tehnoseisund peab vastama sõiduki valmistamise ajal valmistaja poolt esitatud nõuetele.

(2) Tehnonõuetes käsitlemata juhtudel tuleb lähtuda rahvusvahelistest normdokumentidest ja nõuetest ning autoehituse üldpraktikast.

2. peatükk KASUTATAVAD LÜHENDID JA MÕISTED

§ 3. Lühendid ja mõisted

Määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

- 1) *ABS* on piduriseade, mis pidurdamisel takistab rataste blokeerumist (*Anti-Lock Braking System*);
- 2) *ADR* on «Ohtlike veoste rahvusvahelise autoveo 30. septembri 1957. a Euroopa kokkulepe» (*European Agreement concerning the international carriage of dangerous goods by road*);
- 3) *AETR* on «Rahvusvahelisel autoveol töötava sõiduki meeskonna tööalane 1. juuli 1970. a Euroopa kokkulepe» (*European Agreement concerning the work of crews of vehicles engaged in international road transport*);
- 4) *Alarmsõiduk* on kiireloomulisi ameti- või tööülesandeid täitev sõiduk;
- 5) *ALB* on automaatne pidurdusjõu regulaator (*Automatic load-sensitive device for correcting braking-force*);

- 6) ATP on «Kiiresti riknevate toiduainete rahvusvahelise veo ning selleks kasutatavate eriveokite alane kokkulepe» (*Agreement on the international carriage of perishable foodstuffs and on the special equipment to be used for such carriage*);
- 7) *Autorong* on autost ja ühest või enamast haagisest koostatud sõidukite kombinatsioon (*Road train*);
- 8) *Buss* on üle üheksa istekohaga (sh juhi koht) mootorsõiduk, mis on ette nähtud reisijate veoks (*Bus*);
- 9) *CIE* on Rahvusvaheline Valgustuse Komisjon (*International Commission Illumination*);
- 10) *Direktiiv* on Euroopa Nõukogu direktiiv;
- 11) *DOT* on USA Transpordiamet (*Department of Transportation*);
- 12) *EBS* on elektrooniliselt juhitud pidurisüsteem (*Electronically controlled braking system*);
- 13) *E-reegel* on ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni «Ratassõidukile ning sellele kasutatava ja/või sellele paigaldatava varustuse ja osade ühtlustatud tehnonõuete vastuvõtmise ning nende nõuete alusel väljastatud kinnituste vastastikuse tunnustamise kokkuleppe» eeskiri (*Regulation of the Agreement Concerning the Adoption of Uniform Technical Prescriptions for Wheeled Vehicles, Equipment and Parts which can be Fitted and/or be Used on Wheeled Vehicles and the Conditions for Reciprocal Recognition of Approvals Granted on the Basis of these Prescriptions*). E-reegli numbris järgneb murrujoonele selle reegli viimase paranduste seeria number, mida rakendatakse käesoleva määruse lisas 1 toodud tehnonõuete kehtestamisel. Varasemates paranduste seeriates toodud nõuded kehtivad vastavalt sõiduki valmistamise ja paranduste jõustumise ajale;
- 14) *e-sertifikaat* on direktiivi nõuetele vastavuse vormikohane tunnistus;
- 15) *E-sertifikaat* on E-reegli nõuetele vastavuse vormikohane tunnistus;
- 16) *Eesmine ääretuli* on tuli, mis märgistab sõiduki asukohta ja laiust eest (*Front position lamp*);
- 17) *Elektrisõiduk* on sõiduk, mille liikumapanev jõud kantakse üle elektrimootoriga/mootoritega vähemalt ühele sõiduki veoteljele (*Electric vehicle*);
- 18) *ETRTO* on Euroopa Rehvide ja Velgede Tehniline Organisatsioon (*European Tyre and Rim Technical Organisation*);
- 19) *Fluorestseeruv pind* on pind, mis pimedas kiirgab eelnevalt kogutud energiat;
- 20) *Haagis* on mootorsõidukiga haakes liikumiseks valmistatud või selleks kohandatud sõiduk (*Towed vehicle*);
- 21) *Heitgaasi suitsusus* on heitgaasi läbipaistvuse erinevus puhta õhu läbipaistvusest. Suitsusust hinnatakse kiirguse neeldumisteguriga «K», mille ühik on [m⁻¹];
- 22) *Hooldussõiduk* on sõiduk, mis täidab teehoiuülesandeid ja teel möödapääsmatuid tööülesandeid;
- 23) *Isetoimiv teenindusuks* on uks, mis avaneb, kui juht aktiveerib oma töökohalt ukse avamise mehhanismi, ja sulgub etteantud aja möödudes (*Automatically-operated service door*);
- 24) *Kaksikautorong* on autorong, mis on koostatud poolhaagisautorongist ja täis- või kesktelghaagisest (*Double road train*);
- 25) *Küljeääretuli* on tuli, mis märgistab sõiduki asukohta küljelt (*Side-marker lamp*);
- 26) *Liigõhutegur lambda (λ)* on kütuse põletamiseks tegelikult kulutatava ja teoreetiliselt vajaliku õhukoguse suhe;
- 27) *L kategooria sõiduk* on L₃, L₄ ja L₅ kategooriasse kuuluv sõiduk;
- 28) *Mehhaniseeritud teenindusuks* on uks, mis avaneb ja sulgub energiaallika arvel, kuid juht või sõitjad võivad juhtida ukse avanemist või sulgumist nii seest kui ka bussi seismise ajal väljast (*Power-operated service door*);
- 29) *Numbrituli* on tuli, mis valgustab sõiduki tagumist registreerimismärki. Numbrituli võib koosneda mitmest valgusallikast (*Rear registration plate illuminating device*);
- 30) *Ohtlike veoste veo sõiduk* on mootorsõiduk ja selle haagis, mis on ette nähtud ADR kokkuleppes nimetatud veoste veoks (*Vehicle used for the carriage of dangerous goods*);
- 31) *Ohutuled* on üheaegselt vilkuval režiimil töötavad kõik sõiduki suunatud, mis tähendab, et sõiduk on ajutiselt ohtlik teistele liiklejatele (*Hazard warning signal*);
- 32) *Piduriseade* on sõiduki osade kogum, mille abil juht aeglustab sõiduki liikumise kiirust kuni seismajäämiseni ja kindlustab sõiduki paigalpüsimise (*Braking device*); Piduriseadmega seotud mõisted:
a) *Aeglusti* on seade, mis võimaldab vähendada sõidupiduri koormust ja rattapiduri temperatuuri pikemaajalisel pidurdamisel. Näiteks mootoripidur, hüdro- ja elektromagnetaeglustid jms (*Retarder*);
b) *Käsi pidur* on mootorratta esiratta pidur;
c) *Piduri juhtimisseade* on seade, mille abil juht muudab pidurdusjõudu või peatab sõiduki (*Braking control*);
d) *Rikkepidur* on pidur, mis tagab sõidupiduri rikke korral sõiduki peatamise, kusjuures juht peab olema võimeline sõidukit peatama, kasutades selleks ainult üht kätt. Rikkepiduriga pidurdamine peab olema reguleeritav (*Secondary braking*);
e) *Seisupidur* on pidur, mis kindlustab sõiduki püsimise paigal ka teekaldel, kusjuures juhi kohalolek ei ole vajalik. Seisupidur peab toimima ratastele otseselt, mehhaaniliselt (*Parking braking*);
f) *Sõidupidur* on pidur, mis peab võimaldama juhil kontrollida sõiduki liikumist ja seda kindlalt ning kiiresti peatada iga kiiruse, koormuse, teekalde puhul nii, et juht ei pea vabastama oma käsi rooliratta küljest, v.a käsijuhtimisega invasõidukid (*Service braking*);
- 33) *Pidurituli* on tuli, mis hoiatab teisi liiklejaid, et eessõitva sõiduki juht on rakendanud sõidupidurit (*Stop Lamp*);
- 34) *Poolhaagisautorong* on sadulhaakeseadme abil sadulvedukist ja poolhaagisest koostatud autorong (*Articulated road train*);
- 35) *Põhilatern* on kaug- ja lähitulelatern, ühildatud tulede korral võivad selles laternas olla ka teised tuled:
a) *kaugtulelatern* on latern, mille tuli valgustab teed kaugele sõiduki ees (*Driving beam headlamp* või *Main-beam headlamp*);
b) *lähitulelatern* on latern, mille tuli valgustab teed sõiduki ees nii, et väldib vastusõitva sõiduki juhi ja teiste liiklejate pimestamist ja muid sellega seotud ebamugavusi (*Passing beam headlamp* või *Dipped-beam headlamp*);
c) *päevatulelatern* on latern, mille tuli märgistab liikuvat sõidukit päeval eest (*Daytime running lamp*);
d) *eesmise udutule latern* on latern, mille tuli valgustab teed sõiduki ees udus, lume- või vihmajas (*Front fog lamp*);

- 36) *Registrimass* on juhi, sõitjate ja veosega täisvarustuses sõidukile registreerimisel määratud suurim mass, mis ei või ületada valmistaja lubatud suurimat massi;
- 37) *Registriteljekoormus* on registreerimisel määratud suurim teljekoormus, mis ei tohi ületada valmistaja poolt lubatud suurimat teljekoormust (*Authorized axel weight*);
- 38) *Roolimehhanism* on seadmed ja osad, millega juht muudab sõiduki juhtrataste suunda: rooliratas, -võll, -reduktor, löögienergiat kokkupõrkel vähendavad vahendid, rooliamortisaator, -võimendi, -võimendi energiaallikas jms (*Steering mechanism*);
- 39) *Seisutuli* on tuli, mis märgistab seisvat sõidukit. Seisutulede mõiste hõlmab ka ääretulesid, kui need asendavad seisutulesid (*Parking lamp*);
- 39¹) soomusauto on sõiduk, mis on soomustatud, hea maastikuläbitavusega ratas- või poolroomik jalaväe sõiduk, sihtotstarbelise kasutamise erivarustuse või inimeste transportimiseks; [RTL 2005, 107, 1652- jõust. 04.11.2005]
- 40) *Suunatuli* on tuli, mille süttimine informeerib teisi liiklejaid sõidukijuhi kavatsusest sooritada pööret (*Direction-indicator lamp*);
- 41) *Taastatud rehvi* on rehvi, mille taastamiseks on vahetatud selle protektor (turvis) või protektor koos külgakattega (*Retreaded Pneumatic Tyres*);
- 42) *Tagatuli* on tuli, mis märgistab sõidukit tagant, ühildatud tulede korral võivad selles laternas olla ka teised tuled (*Rear position lamp*);
- 43) *Tagumine ääretuli* on tuli, mis märgistab sõiduki asukohta ja laiust tagant (*End-outline marker lamp*);
- 44) *Teenindusuks* on uks sõitjate bussi sisenemiseks ja sealt väljumiseks (*Service door*);
- 45) *Teljekoormus* on osa sõiduki massist, mis telje kaudu koormab teed (*Axel weight*);
- 46) *TK* (tüübikinnitus) on menetlus, mille tulemusena pädev asutus vormistab uut tüüpi tootele e- või E-sertifikaadi (*Type-approval*) või riikliku tüübikinnituse (*National type-approval*);
- 47) *Tonn* on mass, mis põhjustab jõu 9,8 kN;
- 48) *Täismass* on juhi, sõitjate ja veosega täisvarustuses sõiduki suurim mass, mida lubab valmistaja (*Technical maximum mass*);
- 49) *Tühimass* on koormata sõiduki kere, haakeseadme (veduki korral) või kabiiniga runga või haakeseadmeta runga (kui valmistaja ei ole seda lõpuni ehitanud) mass, mis sisaldab: jahutusvedelikku, õlisid, kütust 90% kütusepaagi mahust, 100% kõigi teiste vedelike, v.a kasutatud (fekaal-) veed, tööriistade, varuratta ja juhi (75 kg) massi. Bussidel sisaldab tühimass sõidukorras sõidukil meeskonna liikmete massi (75 kg igaüks), kui neile on ette nähtud istekoht sõidukis (*Mass of the vehicle in running order*);
- 50) *UTQG* on USA rehvide kvaliteedi osakonna tähis (*Uniform Tyre Quality Branding*);
- 51) *Varuaken* on väljapääs, mis võimaldab sõitjatel ohu korral lahkuda bussist (*Emergency window*);
- 52) *Varuüks* on uks, mis peab rahuldama teenindusuksele esitatavaid nõudeid, kuid on mõeldud kasutamiseks erandolukordades (*Emergency door*);
- 53) *Veduk* on mootorsõiduk haagiste veoks (*Towing vehicle*);
- 54) *Veokad* on elektrisõiduki veomootorit/mootoreid toitvad ja selleks vajalikku energiat salvestavate akude kogum (patarei) (*Traction battery*);
- 55) *VIN-kood* (tehasetähis) on 17 tähest ja numbrist koosnev tähistus, mille valmistaja on määranud konkreetse sõiduki tähistamiseks (*Vehicle identification number*). Tähistamise kord on määratud ISO 3779-1983(E)-ga. VIN-kood koosneb kolmest osast: *WMI*, *VDS* ja *VIS*:
- a) *WMI* on VIN-koodi kolme esimese kohaga määratud valmistaja rahvusvahelise valmistajate nimistu järgi. Tähistus määratakse ISO 3780-ga kehtestatud korras ja registreeritakse Ameerika Autoinseneride Ühingus *SAE*;
- b) *VDS* on sõidukikood, mis on määratud VIN-koodi 4. kuni 9. (kaasa arvatud) kohaga. See sisaldab sõidukit kirjeldavaid andmeid, mille määrab valmistaja (*Vehicle descriptor section*);
- c) *VIS* on sõiduki valmimisnumber. VIN-koodi konkreetse sõiduki valmistamise järjenumbrist tähistav osa on kaheksa viimast kohta (*Vehicle indicator section*);
- 56) *Väljapääs* on teenindusüks, varuüks ja -aken ning katuseluuk;
- 57) *Värvuse määramine* on vastavalt CIE poolt soovitatud XYZ koordinaatide süsteemis värvuse määramine;
- 58) *Veosilla* (*veosildade*) *õhkvedrustus* on vedrustussüsteem, mille puhul vähemalt 75% vedruefektist tekitatakse õhkvedrustusega (*Air suspension*).

[RTL 2005, 107, 1652- jõust. 04.11.2005]

Kaitseministri 24. jaanuari 2002. a määruse nr 6 «Kaitsejõudude sõiduki ja selle haagise tehnoseisundile ja varustusele esitatavad nõuded»
lisa 1

NÕUDED KAITSEJÕUDEDE SÕIDUKILE

Grupp 1

IDENTIFITSEERIMINE JA VARUSTUS

Kood 101. VIN-kood (e tehasetähis, kere või raami number) ja andmesildid

Nõue: VIN-kood peab olema sõiduki valmistaja tehtud, vastama registreerimistunnistusele ja olema puhas.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 102. Registreerimismärk

Nõuded:

1) peab vastama Eestis kehtivatele nõuetele;

- 2) registreerimismärk peab olema loetav hajutatud päevavalguse korral vähemalt 40 m kauguselt ja pimedal ajal, nõuetekohase registreerimismärgi valgustusega, vähemalt 25 m kauguselt;
- 3) registreerimismärk peab olema ilma katteta ning asuma valmistaja poolt ette nähtud kohas;
- 4) sõidukeil, mille registreerimismärgi kinnituskoht ei sobi standardikohasele registreerimismärgile, võib kasutada lisakinnitusvahendeid ja paigutada valgusteid nii, et oleks tagatud tagumise registreerimismärgi loetavus;
- 5) registreerimismärk peab olema puhas ja deformeerimata;
- 6) kinnitusdetailid ei tohi halvendada registreerimismärgi loetavust;
- 7) soomusauto registreerimismärk võib olla värvitav sõiduki kerele, säilitades seejuures vastavuse Eesti Standardikeskuse kehtestatud nõuetega registreerimismärgi proportsioonide ja sümbolite värvuse osas; [RTL 2005, 107, 1652- jõust. 04.11.2005]
- 8) soomusauto registreerimismärgi mõõtmeid on lubatud suurenda 30% ulatuses; [RTL 2005, 107, 1652- jõust. 04.11.2005]
- 9) soomusauto registreerimismärk võib olla valgustamata. [RTL 2005, 107, 1652- jõust. 04.11.2005]

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 103. Tahavaatepeegel

Nõuded:

- 1) peab vastama valmistaja juhendile;
- 2) kui vaade taha on varjatud või sõiduk veab haagist, peab sõidukil olema mõlemal küljel välispeegel;
- 3) M₂, M₃, N₂ ja N₃ kategooria sõidukitel peab välispeegel olema mõlemal küljel ning M₂ ja M₃ kategooria bussidel lisaks vähemalt üks sisepeegel;
- 4) peegel peab olema reguleeritav;
- 5) peeglil ei tohi olla pragusid, peegeldav kiht peab olema terve ja peegel kindlalt kinnitatud;
- 6) L kategooria sõidukitel peab olema vasakul pool üks juhtrauale kinnitatud peegel. Kui lubatud kiirus ületab 100 km/h, peab peegel olema mõlemal küljel.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 104. Helisignaal

Nõue: helisignaal peab toimima, heli ei tohi olla vahelduva tonaalsusega.

Kontrollimine: proovilüümisega ja vajaduse korral müramõõdikuga.

Kood 105. Kiirusmõõdik

Nõue: mootorsõiduk, mille valmistaja lubatud sõidukiirus ületab 50 km/h, peab omama toimivat kiirusmõõdikut (spidomeetrit). Kiirusmõõdik ei tohi kunagi näidata vähem tegelikust kiirusest.

Kontrollimine: vaatlusega, katsesõiduga.

Kood 106. Ratta tõkiskingad

Nõuded:

- 1) autol ja haagisel peab olema kaks kasutamiskõlblikku, ratta läbimõõdule vastavat tõkiskinga;
- 2) üle 3,5-tonnise täismassiga autodel ja üle 750-kg täismassiga haagistel peavad tõkiskingad vastama järgmistele nõuetele:

Tabel 1

Rehvi välisraadiuse nimimõõde (mm)	Tõkiskinga pikkus (mm)	Tõkiskinga laius (mm)	Tõkiskinga kõrgus (mm)	Tõkiskinga toetuspinna raadius (mm)	Tõkiskingale lubatav suurim koormus (kg)
380	260	120	150	360	1500
480	320	160	190	460	3500
600	400	200	230	560	6500
800	600	250	330	700	10 000

Kontrollimine: vaatluse ja mõõdulindiga.

Kood 107. Käsiapteek

Nõuded:

- 1) nõuded käsiapteegile ja sõidukite loetelu, millel on käsiapteek kohustuslik, on kehtestatud sotsiaalministri määrusega;
- 2) peab asuma sõidukis kättesaadavas kohas.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 108. Tulekustuti

Nõuded:

- 1) nõuded M ja N kategooria sõiduki esmastele tulekustutusvahenditele on kehtestatud siseministri määrusega;
- 2) tulekustutid peavad olema töökorras ja asuma kättesaadavas kohas ning olema kättesaadavalt kinnitatud.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 109. Riigi tunnusmärk

Nõuded:

- 1) riigi tunnusmärk (edaspidi *märk*) on ellips, mille telgede pikkused on vähemalt 240 mm ja 145 mm. L kategooria sõidukitel ja nende haagistel on lubatud kasutada märki mõõtmetega 175 mm ja 115 mm. Märki värv on valge, tähe kombinatsioon ja ääris mustad;
- 2) märk peab olema hajutatud päevavalguse korral loetav vähemalt 40 m kauguselt;
- 3) märgile on keelatud kanda või juurde lisada muud sümboolikat ja kasutada seda muudel eesmärkidel;
- 4) märk kinnitatakse sõiduki tagaosale;
- 5) sõidukile ei tohi kinnitada ühe riigi tunnusmärki ja teise riigi registreerimismärki.

Kontrollimine: vaatluse ja joonlauaga.

Kood 110. Turvavöö

Nõuded:

1) M ja N kategooria sõidukite istmetel peavad olema turvavööd, kui seda on ette näinud valmistaja. Turvavööd ei nõuta:

- kokkupandavatel klappistmetel;
- istmetel, mida kasutatakse ainult sõiduki seisua ajal;
- seisukohtadega M₂ ja M₃ kategooria linnasõiduks kasutatavate busside istmetel;
- kui puuduvad turvavöö kinnituskohad;

2) turvavöö pannadel jt jäikadel osadel ei tohi olla teravaid nurki või servi, mis võiksid vööd kulutada, vigastada või purustada. Kõik turvavöö osad peavad olema korrosiooni eest kaitstud. Turvavöö jäigad osad ei tohi olla haprad;

3) jäigad ja plastist osad peavad olema paigutatud nii, et sõiduki kasutamisel need ei jää uste või istmete nihetusseadmete vahele;

4) turvavöödel ei tohi olla nähtavaid vigastusi, lukustusseadmed peavad olema korras.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 111. Ohukolmnurk**Nõuded:**

1) rahvusvahelises liikluses osaleval sõidukil peab olema E-reegli nr 27 kohane ja E sertifitseeritud (märgistatud

) ohukolmnurk.

2) siseriiklikult võib kasutada võrdkülgset kolmnurka küljepikkusega 450 kuni 500 mm, mis on valmistatud 40...50 mm laiustest punastest helkurliistudest üldpinnaga vähemalt 315 cm².

Kontrollimine: vaatluse ja joonlauaga.

Kood 112. Aeglase sõiduki tunnusmärk**Nõuded:**

1) sõiduk ja selle haagis, mille liikumiskiirus on piiratud kuni 40 km/h, peab olema tähistatud E-reegli nr 69 kohase tunnusmärgiga;

2) peab asuma sõiduki taga keskel või vasaku ääre lähedal.

Kontrollimine: joonlaua ja vaatlusega.

Kood 113. Suure sõiduki tunnusmärk**Nõuded:**

1) O₃ ja O₄ kategooria haagiste taha peavad olema kinnitatud E-reegli nr 70 kohased tunnusmärgid. Kui tunnusmärgil on kirjutatud sõna «Top», peab see märgi külg jääma ülespoole. Tunnusmärkide komplekt koosneb ühest, kahest või neljast nelinurksest märgist, mille pikkuste summa ei tohi olla väiksem kui 1130 mm ja suurem kui 2300 mm;

2) haagise (kesktelik-, täis- ja poolhaagise) tunnusmärgil peab olema kollane valgustpeegeldav riskülik ja seda ümbritsev punane fluorestseeruv ääris;

3) N₃ kategooria veduki, v.a sadulveduki, ja veoauto taha peavad olema kinnitatud tunnusmärgid, millel peavad olema vaheldumisi kollased peegelduvad ja punased fluorestseeruvad kaldtriibud.

Kontrollimine: mõõdulindi ja vaatlusega.

Kood 114. Motokiiver**Nõuded:**

1) motokiivrid peavad olema valmistaja poolt ettenähtud kasutamiseks mootorratturi kaitsekiivrina ja vastama valmistaja nõuetele,

2) näokatte klaasi läbipaistvus peab olema vähemalt 80%, e valguse neeldumine ei tohi olla suurem kui 20%.

Kontrollimine: vaatluse ja valguse neeldumismõõdikuga.

Grupp 2

VALGUSTUSSEADMED**Kood 201. Põhilaternad (kaug- ja lähituled, ühitatud tulede korral ka teised esituled)****Nõuded:**

1) Ei tohi kasutada vasakpoolses liikluses kasutamiseks ette nähtud põhilaternaid (vasakpoolses liikluses kasutatava põhilaterna klaasile on kantud nool);

2) põhilaterna tuled (kaug-, lisakaug-, lähi- ja eesmised udutuled) peavad lülituma koos eesmistele, külgmistele ja tagumistele ääretuledega ning numbrituledega. Eeltoodu ei kehti kaug- ja lähituledele, kui neid kasutatakse lühiajaliselt hoiatava valgussignaali edastamiseks;

3) võib kasutada ainult selle mootorsõiduki mudeli ehituses ette nähtud põhilaternaid. Peitlaternaid ei tohi olla võimalik juhi kohalt poolikult avada ja sulgeda. Pimestamise vältimiseks laternate avanemisel ja sulgumisel peavad tuled sisse lülituma alles pärast peitlaternate täielikku avanemist ja välja lülituma enne nende sulgumise algust. Lülitusmehhanismi rikke korral peab peituv lähituli jääma avatuks või olema kergesti avatav ilma tööriistadeta;

4) laternad peavad olema koostatud selle ehituses ette nähtud lampidest, optilistest elementidest ja hajutiklaasidest;

5) põhilaterna kaitseks kasutatava võrgu silmaava moodustava materjali läbimõõt peab olema kuni 2 mm ja vähimad silmaava mõõtmed 10 × 10 mm. Põhilaterna kaitseks ei tohi kasutada selleks mitte ette nähtud vahendeid;

6) hajutiklaasid peavad olema pragudeta või muude vigastusteta. Peegeldi (reflektor) ei tohi olla tuhmunud või korrodeerunud.

Kontrollimine: vaatluse, mõõdulindi ja joonlauaga.

Kood 202. Lähitule laternad

Nõuded:

- 1) M ja N kategooria sõidukil peab olema kaks lähitule laternat. Lähitule laternate asetamine haagisele on keelatud. L kategooria sõidukil peab olema üks või kaks lähitule laternat. 1996. a või hiljem valmistatud L kategooria sõiduki lähitule laternate paigutus peab vastama E-reegli nr 53 või direktiivi 93/92/EMÜ nõuetele;
- 2) lähituled peavad lülituma põlema ja kustuma korraga ja võivad jääda põlema üheaegselt kaugtuledega;
- 3) lähitule laterna valgusava ülaseriv ei tohi asuda kõrgemal kui 1200 mm, alaseriv ei tohi asuda madalamal kui 500 mm ja välisserv kere välisgabriidist kaugemal kui 400 mm. Siseservade vahe ei tohi olla väiksem kui 600 mm. Mõõdet 1200 mm võib suurendada, kui see on valmistaja poolt ette nähtud. Mõõdet 600 mm võib vähendada kuni 400 mm-ni, kui sõiduki gabariitlaius ei ületa 1300 mm;
- 4) lähitule laternad peavad olema reguleeritud valmistaja juhendi kohaselt ja nad ei tohi pimestada vastusõitvaid juhte;
- 5) sõiduki lähitulede värvus peab olema valge või valikkollane;
- 6) lähitule laterna reguleerituse kontrollimisel peavad olema täidetud järgmised tingimused:
 - rehvide siserõhk peab vastama valmistaja ettekirjutusele;
 - õhkvedrustusega autodel peab kontrollimise ajal mootor töötama ja rõhk õhusüsteemis olema valmistaja ettekirjutuse kohane, kere asendi regulaatorid reguleeritud;
- 7) lähitule laterna ekraaniga kontrollimisel peab:
 - ekraanile langeva lähitule valguse ja varju piir olema u võrra madalamal, kui ekraanile kantud laternate optilisi keskpunkte läbiv sirgjoon:

$$u = \frac{LX}{100} [\text{mm}],$$

kus: L – laterna valgusava optilise keskpunkti kaugus ekraanist mm-tes ja X – valguskiire kalle %-des. Soovitatav kaugus ekraanist on 5 m. Sõidukitel, mille laterna optilise keskpunkti kõrgus teepinnast on kuni 1 m, on X väärtus 1,0 kuni 1,5% ja kõrgemal kui 1 m asuva optilise keskpunkti puhul on X väärtus 1,5 kuni 2,0%;

- ekraanile projekteeruva lähitule valguslaigu valguse ja varju piiri murdepunkt peab asuma laterna optilist keskpunkti läbival vertikaalteljel. Murdepunktist tõuseb valguse ja varju piir 15° nurga all.

Kontrollimine: esitulede kontrollseadme või ekraaniga.

Kood 203. Kaugtule laternad

Nõuded:

- 1) M ja N kategooria sõidukil peab olema kaks või neli kaugtule laternat (sh lisakaugtule laternad). Kui M ja N kategooria sõidukil on neli kaugtuld peitpõhilaternates, siis tohib lisaks paigaldada kaks kaugtule laternat, mis on ette nähtud ainult lühiaegse valgussignaali edastamiseks. L kategooria sõidukil peab olema üks või kaks kaugtule laternat. Kaugtule laternate asetamine haagisele on keelatud;
- 2) kõigi kaugtulede ümberlülitumine lähituledeks peab toimuma üheaegselt ja need peavad lülituma põlema ja kustuma korraga. Lähituled võivad jääda põlema koos kaugtuledega;
- 3) summaarne kaugtulede valgustugevus, mida saab üheaegselt sisse lülitada, ei tohi M ja N kategooria sõidukil ületada 225 000 cd, L kategooria sõidukil 120 000 cd;
- 4) kaugtulede värvus peab olema valge või valikkollane;
- 5) kaugtulede sisselülituse märgulamp on kohustuslik;
- 6) 1996. a või hiljem valmistatud L kategooria sõiduki kaugtule latern peab vastama E-reegli nr 53 või direktiivi 93/92/EMÜ nõuetele;
- 7) üheaegselt sisselülitatud kaugtulede kontrollarvude summa ei tohi ületada arvu 75, mis vastab valgustugevusele 225 000 cd. Kui kaugtulelaterna klaasidel tähistus puudub, mõõdetakse iga kaugtule valgustugevust eraldi ja tulemused summeeritakse;
- 8) või

tähisega ühitatud kaug- ja lähitulede puhul peab laterna reguleerimine toimuma lähitulede järgi (vt kood 202);

- 9) ameerika asümmeetriliste tuledega (ilma

või >

tähiseta) põhilaternaid on lubatud kasutada enne 1988. aastat valmistatud sõidukitel ja selliste ühitatud kaug- ja lähituledega laternate reguleerimine peab toimuma kaugtule reguleerimise teel. Kaugtule laternate valguslaikude keskpunktid sõiduki ette asetatud ekraanil peavad kokku langema «*» tähistatud punktidega, kui sõiduk asub 5 m kaugusel ekraanist ja laterna valgusava alumise serva kõrgus teepinnast (h) on:

- h 0,8 m u = 25 mm
- $0,8 \leq h \leq 1,0$ m u = 35 mm

•h > 1,0 m

u = 50 mm

Kontrollimine: ekraani või kontrollseadme, luksmeetri ja vaatlusega.

Kood 204. Seisutule laternad

Nõuded:

- 1) lühemal kui 6 m ja vähem kui 2 m laiusega mootorsõidukile võib paigaldada seisutule laternaid. Teistele sõidukitele seisutulede paigaldamine on keelatud;
- 2) kui seisutule laternaid on mootorsõidukile lubatud paigaldada, siis peab vastavalt E-reeglile nr 48 või direktiivile 77/540/EMÜ olema ette paigaldatud kaks valget valgust ja taha kaks punast valgust andvat seisutule laternat või kummalgi küljel üks ettesuunas valget ja tahasuunas punast valgust andev latern. Seisutuled võivad olla ühitatud ääretuledega. Kui seisutuli on ääre- või suunatulega ühes laternas, on nende värvus merevaigukollane;
- 3) seisutulede valgustugevus peab olema:
 - ees ≥ 2 ja ≤ 60 cd;
 - taga ≥ 2 ja ≤ 30 cd.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 205. Eesmised udulaternad

Nõuded:

- 1) M ja N kategooria sõidukile on lubatud paigaldada vastavalt E-reeglile nr 48 või direktiivile 76/756/EMÜ kaks E-reegli nr 19 või direktiivi 76/762/EMÜ nõuetele vastavat eesmist udulaternat ja L kategooria sõidukile üks või kaks eesmist udulaternat. Eesmist udulaternate paigutamine haagisele on keelatud;
- 2) lubatud on kasutada

või

tähisega eesmisi udulaternaid, mille hajutiklaasil on täht «B»;

- 3) eesmist udutuledega koos peavad lülituma eesmised ja tagumised ääretuled ning numbrituli;
- 4) eesmise udutule valgusvihul peab olema ülal järsk, selgelt nähtav valguse ja varju piir;
- 5) eesmise udutule värvus peab olema valge või kollane;
- 6) eesmise udulaterna valgusava suurim kaugus kere välisgabariidist on 400 mm ja ülemine serv ei tohi olla kõrgemal lähitulelaterna valgusava ülemisest servast ning alumine serv ei tohi olla madalamal kui 250 mm teepinnast;
- 7) ekraanile langeva valgusriba ülemine piir peab olema 5 m kaugusele ekraanile kantud eesmist udulaternate optilisi keskpunkte ühendavast teljest madalamal alltoodud tabelis 2 esitatud suuruse «u» võrra: Tabel 2

Mõõtmed millimeetrites

H	u
Kuni 350	0
351...500	50
501...650	100
651...750	150
751...850	250
851...1000	300

Kontrollimine: vaatlusega, ekraaniga või tulede kontrollseadmega.

Kood 206. Lisakaugtule laternad

Nõuded:

- 1) lisakaugtule laterna valgusava välisserv ei tohi olla lähemal sõiduki välisgabariidile kui lähitule laterna valgusava välisserv ja laterna ülaserv kõrgemal kui 4 m teepinnast. Lisakaugtule laternad ei tohi asetseada tagapool sõiduki esisilda. Haagisele on lisakaugtule laternate paigutamine keelatud. Kui neljale peitpõhilaternates asuvale kaugtulele on lisaks paigaldatud kaks lisakaugtule laternat, siis peab elektriskeem tagama, et neid saab sisse lülitada ainult lühiajaliselt hoiatava valgussignaali edastamiseks;
- 2) koodi 203 nõuded;
- 3) lisakaugtule latern ei tohi olla nii suunatud, et ta otseselt või kaudselt, tahavaatepeegli või mõne teise valgust peegeldava pinna kaudu, pimestaks juhti.

Kontrollimine: vaatluse, mõõdulindi ja luksmeetriga.

Kood 207. Päevatule laternad

Nõuded:

- 1) M ja N kategooria sõidukile võib E-reegli nr 48 või direktiivi 76/756/EMÜ kohaselt paigaldada kaks E-reegli nr 87 kohast päevatule laternat. Päevatule laternate valgusava ülaserv ei tohi asuda kõrgemal kui 1500 mm, alaserv ei tohi asuda madalamal kui 250 mm ja välisserv kere välisgabariidist kaugemal kui 400 mm.

Siseservade vahe ei tohi olla väiksem kui 600 mm. Mõõdet 600 mm võib vähendada kuni 400 mm-ni, kui sõiduki gabariitlaius ei ületa 1300 mm. Haagisele on päevatule laternate asetamine keelatud;

2) päevatule laternad võivad olla ühitatud teiste tuledelaternatega;

3) ühe päevatule valgustugevus peab olema ≥ 400 cd ja ≤ 800 cd. Valgustpeegeldav pind (reflektor) peab olema vähemalt 40 cm^2 ;

4) peavad lülituma koos ääretuledega;

5)

lubatud on kasutada

või

tähisega päevatule laternaid, mille hajutiklaasil peab olema päevatule tähis «RL». Päevatule värvus peab olema valge või valikkollane;

6) peab olema välistatud kasutamine koos lähi-, kaug- ja udutuledega.

Kontrollimine: vaatluse ja luksmeetriga (valgustugevuse suurus arvutatakse luksmeetri näidu järgi).

Kood 208. Töötule laternad

Nõuded:

1) töötule laternate paigutus peab võimaldama piisavalt valgustada töökohta, kuid ei tohi pimestamisega tekitada liiklusohutlikku olukorda;

2) töötule laternad võivad olla teistsaldatavad;

3) töötule laterna klaas, v.a alarmsõidukil kasutatav, peab olema valgust hajutava muustriga. Temal ei tohi olla auto valgustusseadmetena kasutatavate laternate tähistust. Töötule värvus peab olema valge või valikkollane;

4) töötule lülitamine peab toimuma eraldi lülitiga ja sõiduki armatuuril peab olema nende märgulamp.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 209. Alarmsõiduki vilkurid

Nõue: alarmsõiduki vilkur ja tema paigaldus alarmsõidukile peab vastama Vabariigi Valitsuse kehtestatud nõuetele. Alarmsõiduki vilkurit või nende kombinatsiooni ei tohi kasutada teistel sõidukitel.

Nõuded:

mõõdulindi, stopperi ja vaatlusega.

Kood 210. Kollased vilkurid

Nõuded:

1) kollane vilkur ja tema paigaldus hooldussõidukile peab vastama Vabariigi Valitsuse kehtestatud nõuetele;

2) kollast vilkurit on lubatud paigaldada suuremõõtmelisele või raskekaalulisele veosele ja seda vedu teostavale sõidukile ning sellel veol kasutatavale saateautole, kui selleks veoks väljaantud eriluba seda nõuab. Samuti võib kollast vilkurit paigaldada sõjaväerelvade ja laskemoona veokeid saatvatele saateautodele ja ülegabariidilisele liikurmasinale. Saateautole paigaldatud kollane vilkur tohib olla sisse lülitatud suuremõõtmelise või raskekaalulise veose, sõjaväerelvade ja laskemoona veol või ülegabariidilise liikurmasina saatmise ajal.

[RTL 2007, 89, 1490- jõust. 01.12.2007]

Kontrollimine: vaatluse, mõõdulindi ja stopperiga.

Kood 211. Eesmised ääretule laternad

Nõuded:

1) üle 2100 mm laiusel M ja N kategooria sõidukil võivad olla ülemised eesmised ääretule laternad (tähis «A»). Nad peavad asetsema võimalikult kõrgel ja külgserva läheduses;

2) M ja N kategooria sõidukil ja üle 1600 mm laiusel O kategooria sõidukil peavad olema alumised eesmised ääretule laternad; kitsamal kui 1600-mm O kategooria sõidukil on alumised eesmised ääretule laternad soovitatavad. Alumised eesmised ääretule laternad peavad asetsema alumise külgserva lähedal. Laternate valgusava ülaseriv ei tohi asuda kõrgemal kui 1500 mm, alaserv ei tohi asuda madalamal kui 250 mm ja välisserv kere välisgabariidist kaugemal kui 400 mm. Siseservade vahe ei tohi olla väiksem kui 600 mm. Kui sõiduki kere ehitus ei võimalda eesmisi ääretule laternaid paigaldada nõutud kõrgusele, on lubatud need paigaldada ülespoole, kuid mitte kõrgemale kui 2100 mm. Kui sõiduki laius on väiksem kui 1300 mm, võib mõõdet 600 mm vähendada kuni 400 mm-ni;

3) sõiduki eesmised ääretule laternad peavad olema valmistaja juhendi kohased. Eesmiste ääretulede värvus peab olema valge. Kui eesmine ääretuli on põhilaternas, võib ääretule värvus olla valikkollane. Eesmiste ääretulede valgustugevus peab olema: ≥ 4 cd ja ≤ 60 cd; põhilaternaga ühitatud eesmiste ääretulede valgustugevus peab olema ≥ 4 cd ja ≤ 100 cd;

4) eesmised ääretuled peavad lülituma üheaegselt ja põlema koos kaug- ja lähituledega.

Kontrollimine: vaatluse, luksmeetri ja mõõdulindiga.

Kood 212. Küljeääretule laternad

Nõuded:

1) kõik küljeääretuled peavad lülituma üheaegselt ja põlema koos kaug- ja lähituledega;

2) üle 6 m pikkusel sõidukil, kui küljeääretule laternad on paigaldatud, peavad need asuma mõlemal küljel iga 3 m tagant kõrgusel 250 mm kuni 1500 mm. Alla 6 m pikkusel sõidukil, kui küljeääretule laternad on paigaldatud, peavad need asuma sõiduki pikkuse esimesel ja/või viimasel kolmandikul kõrgusel 250 mm kuni 1500 mm. Kui sõiduki kere ehitus ei võimalda küljeääretule laternaid paigaldada nõutud kõrgusele, on lubatud need paigaldada ülespoole, kuid mitte kõrgemale kui 2100 mm. Sõiduki pikkuse määramisel arvestatakse ka haakeseadme pikkust. Vähemalt üks ääretuli peab asuma sõiduki keskmisel kolmandikul. Kui mõõtu 3000 mm pole võimalik järgida sõiduki ehituse eripära tõttu, võib seda pikendada kuni 4000 mm;

3) küljeääretulede värvus peab olema merevaigukollane;

4) vähim valgustugevus peab olema 4,0 cd ja suurim 25,0 cd.

Kontrollimine: vaatluse, luksmeetri ja mõõdulindiga.

Kood 213. Tagumised ääretule laternad

Nõuded:

- 1) üle 2100 mm laiusel sõidukil võivad olla ülemised tagumised ääretule laternad (tähis «R»). Ülemised tagumised ääretule laternad peavad asetsema võimalikult kõrgel ja külgserva läheduses;
- 2) M, N, O ja L kategooria sõidukitel peavad olema alumised tagumised ääretule laternad (tähis «R»). Alumised tagumised ääretule laternad peavad asetsema alumise külgserva lähedal ja olema paigaldatud valmistaja juhendi kohaselt;
- 3) tagumised ääretule laternad peavad olema valmistaja juhendi kohased;
- 4) kõik tagumised ääretuled peavad lülituma üheaegselt ja põlema koos kaug- ja lähituledega;
- 5) tagumiste ääretulede värvus peab olema punane;
- 6) tagumiste ääretulede vähim valgustugevus tehnoülevaatusel peab olema 1 cd ja suurim 17 cd.

Kontrollimine: vaatluse ja mõõdulindiga.

Kood 214. Piduritule laternad

Nõuded:

- 1) piduritule laternad on kohustuslikud kõikidele sõidukikategooriatele. M, N ja O kategooria sõidukitel peab taga olema vähemalt kaks pidurituld ja L kategooria sõidukitel vähemalt üks pidurituli. Piduritule laternad peavad olema valmistaja juhendi kohased;
- 2) piduritule laternate valgusava ülaserf ei tohi asuda kõrgemal kui 1500 mm ja alaserv ei tohi asuda madalamal kui 350 mm. Siseservade vahe ei tohi olla väiksem kui 600 mm. Kui sõiduki kere ehituse tõttu pole võimalik piduritule laternaid asetada kõrgusele 350 mm kuni 1500 mm, siis on neid erandina lubatud asetada kuni 2100 mm kõrgusele. Kui sõiduki laius on väiksem kui 1300 mm, võib mõõdet 600 mm vähendada kuni 400 mm-ni;
- 3) pidurituled peavad süttima piduripedaalile vajutamisel ja ei tohi töötada vilkuval või mõnel muul muutuval režiimil;
- 4) lisaks sõiduki ehitusega määratule võib sõidukile paigaldada lisapiduritulesid. Lisapidurituled peavad vastama kõikidele põhipidurituledele esitatavatele nõuetele, peavad süttima koos põhipidurituledega ja olema paigaldatud vastavalt nõuetele piduritule laternate kohta. Lisapidurituli ei tohi olla ühitatud ega paikneda ühegi teise tulega ühes ja samas laternas. Lisapidurituld on lubatud paigaldada nii sõiduki kere kere kere väljapoole. Sõiduki kere kere paiknev pidurituli ei tohi pimestada tahavaatepeegli kaudu või mõnel muul viisil segada sõiduki juhti. Lisapiduritule laterna valgusava alumine serv peab olema vähemalt 850 mm kõrgusel teepinnast ja mitte madalamal kui 150 mm tagaakna alumisest servast. Kui sõiduki kere ehitus ei võimalda paigaldada ühte lisapidurituld sõiduki pikiteljele (näiteks ukseid vms), võib paigutada sõiduki tagaosale kaks lisapidurituld nii, et need paikneksid sümmeetriliselt sõiduki pikitelje suhtes ja võimalikult selle läheduses;
- 5) alates 1. jaanuarist 2004 peab kõikide sõidukite piduritule värvus olema punane;
- 6) piduritule vähim valgustugevus tehnoülevaatusel peab olema 10 cd.

Kontrollimine: vaatluse, luksmeetri ja mõõdulindiga.

Kood 215. Numbritule laternad

Nõuded:

- 1) kõikidel M, N, O ja L kategooria sõidukitel peab taga olema vähemalt üks numbritule laternad;
- 2) numbrituli peab olema paigutatud valmistaja juhendi kohaselt ja ta peab registreerimismärki valgustama nii, et see oleks pimedal ajal loetav vähemalt 25 m kauguselt;
- 3) numbritule värvus peab olema valge ja see peab lülituma koos lähi-, kaug- ja ääretuledega.

Kontrollimine: vaatluse, mõõdulindiga.

Kood 216. Tagumised udutule laternad

Nõuded:

- 1) tagumiste udutule laternate, kui need on paigaldatud, kaugus lähimast piduritule laternast peab olema vähemalt 100 mm. Tagumise udutule laternate valgusava ülaserf ei tohi asuda kõrgemal kui 1000 mm ja alaserv ei tohi asuda madalamal kui 250 mm. Kui sõiduki taga on üks udutuli, peab see asuma tagant vaadates sõiduki sümmeetriateljel või sellest vasakul;
- 2) tagumiste udutulede värvus peab olema punane;
- 3) tagumise udutule laterna valgusava pind ei tohi ületada 140 cm²;
- 4) tagumised udutuled võivad lülituda koos eesmistele lähi-, kaug- ja udutuledega;
- 5) sõidukil on lubatud kasutada ainult udulaternaid, mille hajutiklaasil on «F» täht (Hollandi tüübikinnituse korral täht «B»).

Kontrollimine: vaatluse, luksmeetri ja mõõdulindiga.

Kood 217. Tagurdustule laternad

Nõuded:

- 1) kui tagurdustule laternad on paigaldatud, peavad need toimima;
- 2) tulede vähim kõrgus teepinnast on 250 mm ja suurim 1200 mm;
- 3) tagurdustuled peavad süttima tagasikäigu lülitimisel ja kustuma selle väljalülitimisel;
- 4) tagurdustulede värvus peab olema valge.

Kontrollimine: vaatluse ja mõõdulindiga.

Kood 218. Suunatule laternad

Nõuded:

- 1) M, N ja O kategooria sõidukitel peavad suunatule laternad olema paigaldatud valmistaja juhendi kohaselt. Suunatule laternate valgusava ülaserf ei tohi asuda kõrgemal kui 1500 mm, alaserv ei tohi asuda madalamal kui 250 mm ja välisserv kere välisgabiidist kaugemal kui 400 mm. Siseservade vahe ei tohi olla väiksem kui

600 mm. Mõõdet 600 mm võib vähendada kuni 400 mm-ni, kui sõiduki gabariitlaius ei ületa 1300 mm. Sõiduki ehituse eripära tõttu võib kõrgust 1500 mm suurendada kuni 2100 mm;

2) suunatulede värvus peab kõikidel sõidukitel alates 1. jaanuarist 2004 olema merevaigukollane;
3) esisuunatule laternat peab asetsema lähi- või udutule laterna valgusava servast väljapoole vähemalt 40 mm. Sellest lähemale on lubatud asetada suunatule laternat juhul, kui selle valgustugevus on suurem kui 400 cd. Suunatule vähim valgustugevus peab olema 50 cd. Kaharežiimsete suunatulede vähim valgustugevus peab olema:

- päeval ≥ 175 cd ja ≤ 700 cd, suunatulepaneelis ≤ 980 cd;
- öösel ≥ 40 cd ja ≤ 120 cd, suunatulepaneelis ≤ 168 cd;

4) L kategooria sõiduki suunatule laternad peavad vastama E-reegli nr 53 nõuetele ja paigutus järgmistele nõuetele:

- suurim kõrgus teepinnast – 1200 mm;
- vähim kõrgus teepinnast – 350 mm;
- esisuunatulede laternate valgusavade vaheline vähim kaugus – 300 mm;
- peavad asetsema väljaspool põhilaterna/-laternate väliskülgede püstpuutepindasid;
- suunalaterna valgusava ja lähima põhilaterna vaheline kaugus peab olema vähemalt 100 mm;
- tagasuunatulede laternate valgusavade vaheline vähim lubatud kaugus on 240 mm;
- tagasuunatule laternad ei tohi asetsema sõiduki tagumisest gabariidist eespool rohkem kui 300 mm;

5) suunatulede vilkumissagedus peab olema 90 ± 30 korda/min;

6) suunatulede töö kontrolliks peab auto armatuurlauas vilkuma sünkroonselt märgulamp. N₂ ja N₃ kategooria vedukauto armatuurlauas peab eraldi olema haagise suunatulede märgulamp. Valgussignaali võib dubleerida helisignaali.

Kontrollimine: vaatluse, mõõdulindi ja stopperiga.

Kood 219. Armatuurlaua märgulambid

Nõuded:

1) armatuurlaua märgulambid peavad olema valmistaja juhendi kohased ja toimima;

2) sõidukil peavad olema:

- suunatulede märgulamp;
- kaugtulede märgulamp;
- õhkpõidurite korral – pidurikontuuride õhusurve märgulambid, kui see on valmistaja poolt ette nähtud;
- ABS pidurite korral – süsteemi toimimise märgulamp.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 220. Autorongi tunnusmärk

Nõue:

autorongi (v.a autorong, mille vedukiks on M₁ või N₁ kategooria sõiduk) vedukautol peab olema autorongi tunnusmärk, milleks on üks kollane ümmargune laternat lähimõõduga vähemalt 70 mm või kolm sõiduki pikiteljega risti olevas reas asuvat kollast laternat vahedega 150 kuni 300 mm. Autorongil, millel on ülemised eesmised ääretuled, ei ole autorongi tunnusmärk kohustuslik.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 221. Helkurid

Nõuded:

1) 1994. a või hiljem valmistatud M, N ja O kategooria sõidukite helkurid peavad vastama E-reegli nr 3 või direktiivi 76/757/EMÜ nõuetele;

2) eesmistele helkuritele värvus peab olema valge ja tagumistele punane. Helkurite ülaserv ei tohi asuda kõrgemal kui 900 mm, alaserv ei tohi asuda madalamal kui 250 mm ja välisserv kere välisgabariidist kaugemal kui 400 mm. Siseservade vahe ei tohi olla väiksem kui 600 mm. Kui sõiduki laius on väiksem kui 1300 mm, võib mõõdet 600 mm vähendada kuni 400 mm-ni;

3) 1994. a või hiljem valmistatud üle 6 m pikkustel sõidukitel peavad olema külgedel 3000 mm vahedega helkurid. Kui see pole võimalik kere ehituse eripära tõttu, võib seda vahet pikendada kuni 4000 mm-ni. Helkurite ülaserv ei tohi asuda kõrgemal kui 1500 mm ja alaserv madalamal kui 250 mm. Vähemalt üks helkur peab asuma sõiduki keskmisel kolmandikul. Kui mõõdet 1500 mm pole võimalik kere ehituse omapära tõttu järgida, võib kõrgust suurendada kuni 2100 mm-ni.

Alla 6 m pikkuse sõiduki ja kereta auto korral, kui külgmised helkurid on sõidukile paigaldatud, peavad need asuma sõiduki pikkuse esimesel ja/või viimasel kolmandikul.

Külgmiste helkurite värvus peab olema merevaigukollane;

4) L kategooria sõiduki helkurid peavad olema paigutatud valmistaja juhendi kohaselt;

5) mootorsõiduki eesmised, külgmised ja tagumised helkurid peavad olema mittekolmnurkse kujuga, mis mahuvad 200-mm lähimõõduga ringi. Helkurid peavad olema niisuguse kujuga, et need ei meenutaks numbrit, tähte ega kolmnurka. Erandina on lubatud kasutada kujundeid, mis meenutavad märke 0, I, U ja 8 ning mille mõõtmed mahuvad ringi $\varnothing 200$ mm;

6) haagise tagumised helkurid peavad olema võrdkülgse kolmnurga kujulised, mille tipp on suunatud üles. Kolmnurga külje pikkus peab olema 150...200 mm.

Kontrollimine: vaatluse ja mõõdulindiga.

Kood 222. Ohutuled

Nõuded:

1) ohutuled on kohustuslikud kõikidele 1994. a või hiljem valmistatud M, N ja O kategooria sõidukitele. Ohutuledena lülitatakse üheaegselt vilkuma kõik suunatuled (kood 218). Ohutulede arv, asukoht, vilkumise sagedus ja värvus peab vastama koodis 218 esitatud nõuetele;

2) ohutulede töö kontrolliks peab auto armatuurlauas vilkuma sünkroonselt märgulamp. Vedukauto armatuurlauas peab eraldi olema haake ohutulede märgulamp;

3) ohutulesid peab olema võimalik sisse lülitada nii töötava kui ka mittetöötava mootori korral.

Kontrollimine: vaatluse ja stopperiga.

Grupp 3

JUHTIMISSEADMED

Kood 301. Üldnõuded juhtimisseadmetele

Nõuded:

1) auto rool peab olema vasakul poolel. Posti ja kauba jaotamisega/kogumisega tegelevad ja teetöödel kasutatavad autod võivad olla parempoolse rooliga. Erandina võivad olla parempoolse rooliga võõrriigist abi korras saadud autod;

2) neljateljelistel autodel peab lisaks esimesele juhtteljele olema juhitud veel vähemalt üks kolmest ülejäänud teljest;

3) auto ja selle haagise roolimehhanism ja -hoovastik peavad olema valmistaja juhendi kohased ja toimima nende kohaselt. Rool peab pöörduma sujuvalt, ilma kinnijäämisteta ja vibratsioonita. Roolihoobadel, -varrastel ja -võllidel ei tohi olla pragusid, jääkdeformatsioone jm vigastusi.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 302. Rooliratas

Nõuded:

1) peab vastama sõiduki valmistaja nõuetele;

2) mitmel sõiduki tüübil kasutatav rooliratas («*general steering control*») peab omama valmistaja tõendit selle kohta, millisele sõiduki tüübile on rool sobiv. Reguleeritava asendiga rooli ja/või turvakotiga rooliratta asendamine mõne teise rooliratta mudeliga on keelatud.

Kontrollimine: vaatluse ja mõõdulindiga.

Kood 303. Roolimehhanism

Nõue: roolimehhanism peab vastama sõiduki valmistaja nõuetele. Roolimehhanismi kinnitus kere/raami külge peab olema valmistaja juhendi kohane.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 304. Esirataste pöörde piirikud

[RTL 2008, 96, 1326- jõust. 01.01.2009]

Nõue: esirataste pöörde piirikud peavad olema valmistaja juhendi kohased.

[RTL 2008, 96, 1326- jõust. 01.01.2009]

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 305. Roolihoovastiku liigendid

Nõue: roolihoovastiku liigendid peavad olema valmistaja juhendi kohased, neis ei tohi olla valmistaja poolt lubatust suuremat lõtku. Lõtkuks ei loeta liigendi amortiseerivat liikumist.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 306. Rooliratta vabakäik

Nõue: rooliratta vabakäik peab olema M_1 ja N_1 kategooria autol: $\leq 101^\circ$ ning M_2 , M_3 , N_2 ja N_3 kategooria autol $\leq 20^\circ$. Kui valmistaja on ette näinud väiksemad väärtused, siis peab rooliratta vabakäik vastama valmistaja juhendile.

Kontrollimine: nurgamõõdikuga.

Kood 307. Roolivõlli laagrid

Nõuded:

1) roolivõlli laagrid peavad olema valmistaja juhendi kohaselt reguleeritud;

2) roolivõllid peavad pöörduma ühtlaselt, sujuvalt ja ei tohi kinni kiiluda.

Kontrollimine: vaatluse ja rooli pööramisega või lõtkustriga.

Kood 308. Koostude porikaitses

Nõue: koostude porikaitses peavad olema töökorras ja vigastusteta.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 309. Roolivõimendi

Nõuded:

1) hüdrovõimendi peab olema nõutava tasemeni õliga täidetud ja ei tohi lekkida;

2) pneumaatilised võimendid ei tohi pihkuda, nende voolikud peavad olema pragudeta ja murenemise tunnusteta. Torudel ei tohi olla korrosiooni;

3) elektrivõimendite ühendusjuhtmed peavad olema korralikult kinnitatud, juhtmed vigastamata ja klemmid või pistikud korralikult ühendatud ning kinnitatud;

4) võimendi juhtklapi rikke korral peab olema võimalik sõidukit käsitsi juhtida;

5) jõusilinder ei tohi lekkida/pihkuda;

6) voolikud peavad olema töökorras ja ei tohi lekkida/pihkuda;

7) võimendi õlipumba rõhk peab olema valmistaja juhendi kohane ja pump ei tohi lekkida;

8) roolivõimendi õliradiaator ei tohi lekkida.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 310. Ratta lõtk

Nõue: lõtkud ei tohi olla suuremad kui seda on ette näinud valmistaja või, andmete puudumisel, ei tohi olla suuremad kui:

- kuni 17" nimiläbimõõduga velje korral – 5,0 mm;

- 17...20" nimiläbimõõduga velje korral – 7,0 mm;

- üle 20" nimiläbimõõduga velje korral – 9,0 mm.

Ratta lõtku mõõdetakse rehvi mustri servalt.

Kontrollimine: vaatluse, lõtkuestri, rismuse ja nihiku või indikaatorkellaga.

Kood 311. Käänmik (käändtelg), rooli- ja pendelhoob ning nende liigendid

Nõue: käänmik (käändtelg), rooli- ja pendelhoob ning nende liigendid peavad vastama valmistaja juhendile ja olema selle kohaselt kinnitatud ning nendes ei tohi olla märgatavat lõtku, pragusid ja jääkdeformatsioone. Lõtkuks ei loeta liigendi amortiseerivat liikumist.

Kontrollimine: vaatluse või lõtkutestriga.

Kood 312. Rooliamortisaator

Nõue:rooliamortisaator peab olema töökorras, ei tohi lekkida.

Kontrollimine: vaatluse või lõtkutestriga.

Kood 313. L kategooria sõiduki juhtraud

Nõuded:

- 1) juhtraud peab olema valmistaja juhendi kohane;
- 2) juhtraud ei tohi olla kitsam kui 550 mm ja laiem kui 1000 mm;
- 3) juhtraua painutuste raadiused ei tohi olla väiksemad kui 30 mm;
- 4) juhtraua käepidemed ei tohi ulatuda juhiistme pinnast kõrgemale kui 550 mm ja olla rõhttasapinna suhtes alla pööratud rohkem kui 45°;
- 5) juhtraud peab olema valmistaja juhendi kohane või omama valmistaja tõendit selle kohta, millisele sõiduki tüübile on juhtraud sobiv.

Kontrollimine: vaatluse, mõõdulindi ja šablooniga.

Kood 314. L kategooria sõiduki roolikann

Nõue:lõtk L kategooria sõiduki roolikannu laagrites ei tohi ületada valmistaja poolt ette nähtud suurust.

Käänmikjuhtimisega esirattal ei tohi olla liigendites märgatavaid lõtke.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 315. L kategooria sõiduki esiratas

Nõue:esiratta kodarad peavad olema kinnitatud ja pingutatud, esiratas ei tohi viskuda ja laagrites ei tohi olla tuntavat lõtku. Esiratta telg peab olema kindlalt kinnitatud.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 316. Muud juhtimisseadmed

Nõue:peavad vastama valmistaja juhendile ja olema töökorras.

Kontrollimine: vaatlusega.

Grupp 4

PIDURISEADE

Kood 401. Üldnõuded piduriseadmele

Nõuded:

- 1) peab vastama valmistaja juhendile (ei tohi olla muudetud selle ehitust, kasutatud valmistaja poolt selleks mitte ette nähtud osi ja sõlmi);
- 2) piduriseade ei tohi olla ohtlikult korrodeerunud ja peab töötama nõutava efektiivsusega;
- 3) seisupidur peab olema otsese mehaanilise toimega sõiduki ratastele;
- 4) ei tohi kasutada pidurivedelikku, mis pole ette nähtud selle sõiduki versioonile või ei vasta valmistaja nõuetele;
- 5) sõidupiduriga pidurdamisel ei tohi ühel teljel paiknevate rataste pidurdusjõud erineda omavahel rohkem kui 30%;
- 6) sõidupidur peab toimima kõikidele auto ratastele;
- 7) O₁ kategooria haagisel ei ole pidurid kohustuslikud. Olemasolu korral peavad need vastama O₂ kategooria haagisele kehtestatud nõuetele;
- 8) O₂ kategooria haagistel on lubatud inertspidurid (pealejooksupidurid). Poolhaagisel on inertspidurid keelatud;
- 9) O₃ ja O₄ kategooria haagistel on inertspidurid keelatud;
- 10) pidurid peavad toimima kõikidele haagise ratastele;
- 11) autorongi katkemise korral peab piduriseade tagama haagise automaatse pidurdamise. See nõue ei kehti O₁ kategooria haagisele, mille tiisel peab vedukiga olema kinnitatud lisaks haakeseadmele veel trossi, keti jms, mis ei lase tiislit maha kukkuda ja tagab haagise juhitavuse;
- 12) haagisel, millel on sõidupidur nõutav, peab olema käsipidur, mida on võimalik lülitada väljast. Sõitjate veohaagise käsipidur peab olema lülitav ka haagise seest. Nõue ei kehti haagistele, millel on vedruakudega seisupidur;
- 13) õhkpiduriga haagise ühendamisel vedukiga peavad selle pidurid automaatselt lülituma töörežiimi.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 402. Sõiduki rataste pidurdusjõudude summa suhe sõiduki massist teepinnale põhjustatud koormusesse sõidupiduriga pidurdamisel

Nõuded:

- 1) Sõiduki rataste pidurdusjõudude summa suhe sõiduki massist teepinnale põhjustatud koormusesse (njuutonites) sõidupiduriga pidurdamisel ei tohi olla väiksem, kui alljärgnevas tabelis toodud:

Tabel 3

Sõiduki kategooria	Vähim lubatud rataste pidurdusjõudude summa suhe sõiduki massist teepinnale põhjustatud koormusesse	Sõiduki valmistamisaasta
M ₂ ja M ₃	48%	Enne 1992. a
M ₂ ja M ₃	50% (48% – ABS piduriteta sõidukil)	1992. a või hiljem
N ₂ ja N ₃	43%	Enne 1988. a
N ₂ ja N ₃	45%	1988. a või hiljem

M ₁	50%	
Kiirabiautod	50%	
N ₁	45%	Enne 1988. a
N ₁	50%	1988. a või hiljem
O ₃ ja O ₄	40%	Enne 1988. a
O ₃ ja O ₄	43%	1988. a või hiljem

2) sõidupiduriga pidurdamisel ei tohi ühel teljel paiknevate rataste pidurdusjõud erineda omavahel rohkem kui 30%;

3) käesolevas koodis toodud ratta pidurdusjõud, koodis 402 toodud pidurdustekonnad ja koodis 403 toodud aeglustus peavad olema saavutatud piduripedaalile vajutamisel jõuga, mis ei ületa:

- M₁ kategooria sõidukil – 490 N,
- M₂, M₃, N₁, N₂ ja N₃ kategooria sõidukil – 687 N.

Kontrollimine: piduri kontrollistendiga.

Kood 403. Pidurdustekond

Nõue: pidurdustekond kuival kõvakattega teel kiiruselt 40 km/h ei tohi ületada:

1. M₁ kategooria sõiduautol ja N₁ kategooria veoautol ning samade autode korral, kui need veavad O₁ kategooria haagist:

- sõidupiduriga pidurdamisel 14,7 (13,2) m;
- seisu-/rikkepiduriga pidurdamisel 25,0 (22,4) m;

2. M₂ ja M₃ kategooria bussil ning liigendbussil:

- sõidupiduriga pidurdamisel 18,3 (17,2) m;
- seisu-/rikkepiduriga pidurdamisel 25,0 (23,0) m;

3. N₂ ja N₃ kategooria veoautol:

- sõidupiduriga pidurdamisel 19,9 (16,4) m;
- seisupiduriga pidurdamisel 25,0 (23,0) m;

4. Autorongil:

- sõidupiduriga pidurdamisel: sama kui seda vedaval vedukil;
- seisupiduriga pidurdamisel 37,5 (26,5) m.

Märkus. Koormata auto pidurdustekond on toodud sulgudes, sulgudeta väärtus kehtib täismassiga autole.

Kontrollimine: katserajal, mõõdulindi ja vaatlusega.

Kood 404. Aeglustus

Nõue: kuival kõvakattega teel pidurdamisel kiiruselt 30 km/h peab aeglustus olema vähemalt:

1. M₁ ja N₁ kategooria sõidukil ning sama sõiduki korral, kui see veab O₁ kategooria haagist:

- sõidupiduriga pidurdamisel 5,8 (6,7) m/s²;
- seisupiduriga pidurdamisel 1,5 (2,3) m/s²;

2. M₂ ja M₃ kategooria bussil ning liigendbussil:

- sõidupiduriga pidurdamisel 5 (5,5) m/s²;
- seisupiduriga pidurdamisel 1,5 (2,3) m/s²;

3. N₂ ja N₃ kategooria veoautol:

- sõidupiduriga pidurdamisel 4,0 (5,0) m/s²;
- seisupiduriga pidurdamisel 2,1 (3,6) m/s²;

4. Autorongil:

- sõidupiduriga pidurdamisel – sama kui seda vedaval vedukil;
- seisupiduriga pidurdamisel 2,1 (3,6) m/s².

Märkus. Koormata auto aeglustus on toodud sulgudes, sulgudeta väärtus kehtib täismassiga autole.

Kontrollimine: katserajal, aeglustusmõõdiku (desseleeromeetri) ja vaatlusega.

Kood 405. Seisupiduri hoovale rakendatav jõud

Nõuded:

- 1) M ja N₁ kategooria sõidukil ei tohi ületada 400 N;
- 2) N₂ ja N₃ kategooria sõidukil ei tohi ületada 600 N.

Kontrollimine: dünamomeetriga.

Kood 406. Seisupidur

Nõuded:

- 1) seisupidur peab toimima mõlemal sõiduki küljel paiknevatele ratastele;
- 2) seisupiduriga pidurdamisel ei tohi rataste pidurdusjõudude suhe sõiduki massist teepinnale põhjustatud koormusesse (njuutonites) olla väiksem kui:

- kõigil sõidukitel – 16%;
- autorongil – 12%. Pidurdusjõudude erinevused ühe ja sama telje ratastel ei tohi ületada 50%.

Kontrollimine: piduri kontrollistendiga.

Kood 407. Seisupiduri kontrollimine teekaldel

Nõue: M, N, O ja L kategooria sõiduki seisupidur peab hoidma paigal täismassiga sõidukit 18% ja täismassiga autorongi 12% kaldega teel. Seisupiduri katsetamine on lubatud kuival kõvakattega teekaldel.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 408. L kategooria sõiduki pidurite kontrollimine

Nõuded:

- 1) käsipiduri rakendamiseks vajalik jõud ei tohi ületada 200 N;
- 2) jalgpiduri rakendamiseks vajalik jõud ei tohi ületada 400 N;
- 3) üheaegsel jalg- ja käsipiduriga pidurdamisel kuival kõvakattega teel kiiruselt 30 km/h ei tohi pidurdusteed olla suurem ning aeglustus väiksem kui:

1. L₃ kategooria sõidukil – 7,0 m ja 5 m/s²;
2. L₄ kategooria sõidukil – 7,5 m ja 4,6 m/s²;
3. L₅ -kategooria sõidukil:

- sõidupiduriga pidurdamisel – 7,5 m ja 4,6 m/s²;
- seisupiduriga pidurdamisel – 18 m ja 1,9 m/s².

Kontrollimine: mõõdulindi või aeglustumismõõdikuga.

Kood 409. Aeglusti

Nõue: peab olema valmistaja juhendi kohane ja toimima.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 410. Pealejooksupidur (inertspidur)

Nõuded:

- 1) pealejooksupidur ei tohi lekkida, peab toimima;
- 2) haagise piduriseadme rakendumise lävimisjõud K peab olema:

$$K = 0,02...0,04 P,$$

kus: K – lävimisjõud (N), P – haagise kaal (arvutuses $10 \times G$, kus G on haagise täismass kg-des).

Kontrollimine: vaatluse ja dünamomeetriga.

Kood 411. Piduri hoob, pedaal, hoovastik/trossid

Nõue: trossid, pedaal ja hoovad peavad vabalt liikuma, vaba- ja töökäigud peavad vastama valmistaja juhendile. Seisupiduri hooba lukustav seade peab toimima.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 412. Pidurivõimendi, piduri peasilinder ja ratta töösilinder

Nõue: pidurivõimendi, piduri peasilinder ja ratta töösilinder peavad olema valmistaja juhendi kohased, peavad toimima ega tohi lekkida.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 413. Piduritorustik

Nõuded:

- 1) piduritorustik peab olema valmistaja juhendi kohane, ei tohi lekkida/pihkuda;
- 2) piduritorustikul ei tohi olla sügavaid korrosioonikahjustusi;
- 3) plast- ja kummivooliku pind ei tohi olla pragunenud, hõõrdunud või murenenud.

Kontrollimine: vaatlusega ja seebiveega.

Kood 414. Rattapiduri kambrid

Nõue: rattapiduri kambrid peavad olema valmistaja juhendi kohased, ei tohi pihkuda ning hoova käik peab vastama valmistaja juhendile.

Kontrollimine: joonlauaga (täpsusega 1,0 mm), seebiveega.

Kood 415. Vedruakud

Nõue: vedruakud peavad olema valmistaja juhendi kohased ja toimima (pidurihoovad peavad liikuma, ei tohi olla kinni kiilunud).

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 416. Kompressor

Nõuded:

- 1) hiljemalt 6 min möödudes käivitamisest peab haagiseta auto õhusüsteemi pidurikontuurides tõusma rõhk 65 kuni 100%-ni nimirõhust;
- 2) hiljemalt 9 min möödudes käivitamisest peab autorongi õhusüsteemi pidurikontuurides tõusma rõhk 65 kuni 100%-ni nimirõhust;
- 3) hiljemalt 8 min möödudes käivitamisest peab haagiseta auto tarvitite kontuuris rõhk tõusma nimirõhuni;
- 4) hiljemalt 11 min möödudes käivitamisest peab autorongi tarvitite kontuuris rõhk tõusma nimirõhuni.

Kontrollimine: manomeetri ja stopperiga.

Kood 417. Rõhuregulaator

Nõue: rõhuregulaator peab olema valmistaja juhendi kohane ja hoidma nimirõhku.

Kontrollimine: manomeetriga.

Kood 418. Õhusüsteemi manomeeter ja/või rõhulangule toimiv hoiatusseade

Nõue: õhusüsteemi manomeeter ja/või rõhulangusele toimiv hoiatusseade peab toimima valmistaja juhendis ettenähtud täpsuse piirides.

Kontrollimine: manomeetriga.

Kood 419. Pidurite, vedrustuse ja tarvitite kontuurid

Nõuded:

- 1) pidurite, vedrustuse ja tarvitite kontuurid peavad olema valmistaja juhendi kohased ning ei tohi pihkuda;
- 2) pidurite, vedrustuse ja tarvitite kontuurid ei tohi olla korrodeerunud;
- 3) pidurite, vedrustuse ja tarvitite kontuurid ei tohi olla valesti remonditud (jätkatud keevitamisega, jootmisega vms viisil);
- 4) pidurite, vedrustuse ja tarvitite kontuurid peavad vastama valmistaja poolt ettenähtule.

Kontrollimine: vaatluse ja seebiveega.

Kood 420. Pidurivoolikud**Nõuded:**

- 1) pidurivoolikud peavad olema sõiduki valmistaja juhendi kohased;
- 2) pidurivoolikud ei tohi pihkuda/lekkida;
- 3) pidurivooliku pinnal ei tohi olla pragusid ega sööbinud ja murenenud kohti.

Kontrollimine: vaatluse ja seebiveega.

Kood 421. Haagise ja vedukauto ühendusvoolikud**Nõuded:**

- 1) ühendusvoolikud ei tohi pihkuda;
- 2) ühendusvoolikute kinnitus peab tagama nende säilivuse autorongi sõidul ja manööverdamisel.

Kontrollimine: vaatluse ja seebiveega.

Kood 422. Pidurisüsteemi koostude porikaitse

Nõue:pidurisüsteemi koostude porikaitse peavad olema valmistaja juhendi kohased ja terved.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 423. Piduritrummel ja -ketas

Nõue:piduritrummlis ja pidurikettas ei tohi olla pragusid ja kinnitusdetailide vigastusi.

Kontrollimine: vaatlusega, vasaraga koputamiseks.

Kood 424. Piduriklotsi kate**Nõue:**

- 1) vahetatavad piduriklotsi katted peavad olema sõiduki valmistaja juhendis ette nähtud materjalist;
- 2) piduriklotsi katted ei tohi olla õhemad kui see on ette nähtud valmistaja juhendis.

Kontrollimine: vaatlusega, kui seda on võimalik teha ratast ära võtmata.

Kood 425. Pidurdusjõu regulaator (ALB) või pidurdusrõhu piirdeklapp

Nõue:pidurdusjõu regulaator või pidurdusrõhu piirdeklapp peab olema valmistaja juhendi kohane ja koormata auto pidurdamisel ei tohi pidurdusjõu regulaatoriga või pidurdusrõhu piirdeklapiga kontuuris rõhk tõusta üle valmistaja juhendis ettenähtu.

Kontrollimine: manomeetri, vaatluse ja seebiveega.

Kood 426. Blokeerumatu pidur (ABS, EBS)**Nõuded:**

- 1) blokeerumatu pidur peab toimima vastavalt valmistaja juhendile;
- 2) pidurdamisel ei tohi auto muuta suunda ka libedal teel.

Kontrollimine: katsesõidu ja piduristendiga.

Kood 427. Õhusüsteemi kontrollventiil**Nõuded:**

- 1) õhusüsteemi kontrollventiil peab olema valmistaja juhendi kohane;
- 2) õhusüsteemi kontrollventiil peab toimima, ei tohi pihkuda.

Kontrollimine: manomeetri, seebivee ja vaatlusega.

Kood 428. Kondensaadikraan**Nõuded:**

- 1) kondensaadikraan peab olema valmistaja juhendi kohane;
- 2) kondensaadikraan peab toimima, ei tohi pihkuda.

Kontrollimine: seebivee ja vaatlusega.

Kood 429. Õhu pihkumine õhusüsteemist

Nõue:rõhk süsteemis ei tohi langeda seisva kompressori korral kiiremini kui 0,05 MPa (0,5 kgf/cm²) 30 min jooksul, kui pidurid on rakendamata, või 15 min jooksul, kui nad on rakendatud.

Kontrollimine: manomeetri ja stopperiga.

Grupp 5

RÄTTAD (REHVID JA VELJED)**Kood 501. Üldnõuded sõiduki rehvidele****Nõuded:**

- 1) sõidukil peab kasutama valmistaja poolt ette nähtud rehve. Mootorrattastel ja nende haagistel peab kasutama valmistaja poolt ette nähtud ja E-reegli nr 75 nõuetele vastavaid rehve ja velgi;
- 2) sõiduautil (M₁ kategooria), veoautol, mille registrimass ei ületa 3,5 tonni (N₁ kategooria), ja haagisel, mille registrimass on üle 0,75 tonni, kuid ei ületa 3,5 tonni (O₂ kategooria), peab alates 1. detsembrist kuni 1. märtsini kasutama talverehve (M+S, MS, M.S. või M&S tähistusega), mille mustri jääksügavus on vähemalt 3,0 millimeetrit. Üldnimetatud kategooria sõidukitel ei ole talverehvide kasutamine kohustuslik järgmistel juhtudel:
 - sõitmisel teise riiki ja sealt tagasi Eestisse;
 - paarisrattaste mõlemal rattal tingimusel, et ühe telje mõlemad rattapaarid on koostatud ühesuguselt;
 - autode ja haagiste valmistamisel, maaletoomisel, müümisel ning remonti või tehnilisele ülevaatusele sõitmisel;
 - autodel või haagistel, millele ei ole Eestis talverehve saada;
- 3) sõidukil ei ole lubatud kasutada A1, A2, A3, A4, A5 ja A6 kiiruskategooria rehve (vt tabel 5) ning rehve, mille lubatud suurim sõidukiirus on 30 km/h; **Märkus:** Siseriiklikult on lubatud kasutada valmistaja poolt sellele sõidukile ette nähtud ja E või e sertifitseerimata rehve kuni 2005. aastani.

Kontrollimine: vaatlusega ja võrdlemine punktides 1 ja 2 toodud normdokumentidega.

Kood 502. Rehvi tehnoseisund**Nõuded:**

- 1) rehvil ei tohi esineda sisemisi ega välimisi koordi läbivaid vigastusi või turvise eraldumist koordist;

2) rehvi siserõhk peab vastama valmistaja poolt määratud rõhule.

Kontrollimine: vaatluse ja manomeetriga.

Kood 503. Rehvi kulumine ja mustri sügavus

Nõuded:

1) mustri jääksügavus peab olema vähemalt:

- L kategooria sõidukil $\geq 1,0$ mm;
- M₁, M₂, M₃, N₁, N₂, N₃ kategooria sõidukil 1,6 mm;

• haagisel vastavalt seda vedava veduki mustrisügavusele esitatavatele nõuetele;

2) rehvi edasine kasutamine on keelatud, kui turvise mustri jääksügavus on punktis 1 esitatust väiksem pinna ulatuses, mille laius on üle 1/2 turvise veerepinna laiusest ja pikkus üle 1/6 turvise veerepinna ümbermõõdust või kui mitme kulumislaigu korral nende pikkuste summa on nimetatud väärtusest suurem;

3) rehvil, millel puudub märge «REGROOVABLE», ei tohi mustrit sügavamaks lõigata.

Kontrollimine: nihiku, joonlaua või mõõdulindiga.

Kood 504. Rehvi viskumine

Nõue:veereringil mõõdetult ei tohi rehvi viskumine ületada üheski suunas:

- M₁, N₁, L ja O₁ kategooria sõidukil 1,0% välisläbimõõdust;
- ülejäänud sõidukitel 1,5% välisläbimõõdust.

Kontrollimine: rismuse, nihiku ja vaatlusega.

Kood 505. Rehvide (k.a taastatud rehvid) tähistamine

Nõuded:

1) rehvi tähistus ja selle asukoht peab vastama tabelis 4 toodule.

Tabel 4

Jrk nr	Tähistus	Ⓔ või Ⓔ tähistusega rehvil	Ühel rehvi küljel	Mõlemal rehvi küljel	DOT tähistusega rehvil	Ühel rehvi küljel	Mõlemal rehvi küljel
1.	Valmistaja nimi või kaubamärk	jah		+	jah	+	
2.	Rehvi tähistus	jah		+	jah		+
3.	Kiiruskategooria (tabel 5)	jah		+	ei		
4.	Mustri tüüp Näiteks «M+S»	jah		+	jah		+
5.	Koormusindeks (tabel 6)	jah		+	ei		
6.	Suurim kandevõime Näiteks «MAX. LOAD 1310 LBS»	ei			jah		+
7.	Suurim siserõhk Näiteks «AT 36 PSI COLD»	ei			jah		+
8.	Koordi kihtide arv külgedel ja veerepinnal Näiteks «TREAD AREA PLIES: 2 RAYON + STEEL» «SIDEWALL AREA	ei			jah		+

	PLIES: 2 RAYON»						
9.	Lohvita, kui on sellise ehitusega Näiteks «TUBELESS»	jah		+	jah		+
10.	Lohviga, kui on sellise ehitusega	ei			jah		+
11.	Radiaalrehv, kui on sellise ehitusega Näiteks «RADIAL»	jah		+	jah		+
12.	Tugevdatud, kui on sellise ehitusega Näiteks: «REINFORCED»	jah		+	ei		
13.	Tüübikinnitusetähis	 	+		DOT	+	
14.	Valmistamisajetähis	jah	+		jah	+	
15.	Eriomadused	ei				+	
	Näiteks «TREADWEAR 160» (kulumiskindlus on sellel rehvil 60% parem kui võrdlusrehvil); «TRACTION A» (rehvi haardeomadused teekattega kuuluvad «A» klassi. Klasse on A, B ja C, neist parim on A klass); «TEMPERATURE B» (temperatuurikindlus sellel rehvil vastab «B» klassi nõuetele. «A» klassi rehvi temperatuurikindlus lubab sõita rehviga kuni 184 km/h, «B» klass – 160 km/h ja						UTQG nõuded kehtivad kuni 13" velgedele mõeldud rehvidele. Ei kehti talverehvidele

«C» klass – 137 km/h				
-------------------------	--	--	--	--

Märkus. Rehvid jaotatakse kolme kvaliteediklassi:

- «Kvaliteetrehvid» – neil on nõuetekohane märgistus ja neid müüakse täieliku valmistajapoolse garantiiga;
 - «DA» – «*DEFECTIVE APPEARANCE*» on teise klassi rehvid, millel on välimuse vead või vähemärgatavad remonditud kohad, mis ei mõju sõiduohutusele. Neid rehve müüakse täieliku valmistajapoolse garantiiga;
 - «Max 30 km/h» – neid rehve ei tohi kasutada sõidukitel ja nende haagistel. Märgistus «Max 30 km/h» peab olema kantud püsivalt rehvi mõlemale küljele, kusjuures endine kiiruskategooria peab olema eemaldatud;
- 2) M₁, N₁ ja O₁ kategooria sõiduki rehvi peab olema märgistatud E-reegli nr 30 või direktiivi 92/23/EEC kohaselt.*Näiteks:*

VALMISTAJA NIMETUS või KAUBAMÄRK

185/70 R 14 89 T Tubeless M + S

253

, või

USA rehvidel – «DOT»

Selgitus:

- valmistaja kaubamärk või nimetus;
- 185 – profiili laius mm;
- 70 – profiili kõrgus on 70% tema laiusest;
- R või sõna «*RADIAL*» – radiaalne koordiniitide paigutus, D – diagonaalne koordiniitide paigutus, võib jätta märgistamata, B või sõnad «*BIAS BELTED*» – diagonaalse koordiniitide paigutusega võõtatud rehvi;
- 14 – velje läbimõõt tollides;
- 89 – koormusindeks (tabel 6), sellele näitele vastab kandevõime 580 kg;
- T – kiiruskategooria (tabel 5), sellele näitele vastab lubatud suurim sõidukiirus 190 km/h;
- *TUBELESS* – lohvita rehvi, *REINFORCED* – tugevdatud, *RETREAD* – taastatud;
- M+S, MS, M.S., M&S – on ette nähtud sõitmiseks talvel või mudas;
- 253 – valmistamise aeg – koosneb kolmest numbrist: esimesed kaks tähistavad valmistamise nädalat (25. nädal), viimane aastat (93) jooksva kümnendil;

või USA rehvidel DOT-tüübikinnituse tähised.

M₂, M₃, N₂, N₃, O₂, O₃ ja O₄ kategooria sõiduki rehvi peab olema märgistatud E-reegli nr 54 või direktiivi 92/23/EEC kohaselt.

Näiteks:

VALMISTAJA NIMETUS või KAUBAMÄRK

250/70 R 20 149/145 J >

TUBELESS

257 90 PSI

või USA rehvidel – «DOT»

Selgitus:

- valmistaja kaubamärk;
- 250 – profiili laius mm;
- 70 – profiili kõrgus on 70% tema laiusest;

- R või sõna «*RADIAL*» – radiaalne koordiniitide paigutus,
- D – diagonaalne koordiniitide paigutus – märgistus ei ole kohustuslik;
- 20 – velje läbimõõt tollides või 508 mm-tes (E-reegel nr 54);
- 149 – üksiku rehvi koormusindeks, mis vastab koormusele 3250 kg,
- 145 – paarisrehvi koormusindeks, mis vastab koormusele 2900 kg (tabel 6);
- J – kiiruskategooria, millele vastab lubatud suurim sõidukiirus 100 km/h (tabel 5);
- L – kiiruskategooria, millele vastab lubatud suurim kiirus 120 km/h, kui üksiku rehvi koormus ei ületa 3000 kg, mis vastab koormusindeksile 146 ja paaris rehvide puhul ei tohi koormus ühele rehvidele ületada 2757 kg, mis vastab koormusindeksile 143;
- *TUBELESS*– lohvita rehvi,
- RETREAD*– taastatud,
- REGROOVABLE*– süvendatava muustriga;
- 257 – valmistamise aeg: 25. nädalal 1987. a;
- 90 PSI – koormusele ja kiirusele vastupidamise katsel peab rehvi siserõhk olema vähemalt 90 PSI, mis vastab rõhule 0,620 MPa (6,20 kgf/cm²);

Ⓔ

e

või USA rehvidel DOT-tüübikinnituse tähised;

3) mootorrattaste (L kategooria) ja nende haagiste rehvid peavad olema märgistatud E-reegli nr 75 kohaselt.*Näiteks:*

VALMISTAJA NIMETUS või KAUBAMÄRK 100/80 B 18 53 S TUBELESS M – S 250 , , või USA rehvidel «DOT»	Ⓔ e
--	--------

Selgitus:

- valmistaja kaubamärk;
- 100 – profiili laius mm;
- 80 – profiili kõrgus on 80% tema laiusest;
- 18 – velje läbimõõt tollides e 457 mm;
- 53 – koormusindeks, mis vastab kandevõimele 206 kg (tabel 6);
- S – kiiruskategooria, millele vastab lubatud suurim sõidukiirus 180 km/h (tabel 5);
- *TUBELESS*– lohvita rehvi;
- M+S, MS, M.S., M&S – on ette nähtud sõitmiseks talvel või mudas,
- MST – universaalne – on ette nähtud sõitmiseks teel ja ka maastikul,
- D – diagonaalne koordiniitide paigutus,
- B – diagonaalne võõtatud rehvi,
- R – radiaalne koordiniitide paigutus,
- REINFORCED*– tugevdatud;
- 250 – valmistamise aeg: 25. nädalal 1990. a;

Ⓔ

e

või USA rehvidel «DOT»-tüübikinnituse tähised.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 506. Rehvi kasutamine

Nõuded:

1) rehvi mõõtmed (E-reeglid nr 30, 54 ja 75), kiiruskategooriad (tabel 5) ja koormusindeksid (tabel 6) peavad vastama sõiduki valmistaja juhendis ette nähtud näitajatele ja sõidukil kasutatava velje mõõtmetele;

Tabel 5

km/h

Kiiruskategoria tähis	Piirkiirus	Kiiruskategoria tähis	Piirkiirus	Kiiruskategoria tähis	Piirkiirus
A1	5	D	65	Q	160
A2	10	E	70	R	170
A3	15	F	80	S	180
A4	20	G	90	T	190
A5	25	J	100	U	200
A6	30	K	110	H	210
A7	35	L	120	V	240
A8	40	M	130	W	270
B	50	N	140	Y	300
C	60	P	150	Z	üle 240

Tabel 6

A = koormusindeks				B = lubatud suurim mass kg			
A	B	A	B	A	B	A	B
30	106	66	300	102	850	138	2360
31	109	67	307	103	875	139	2430
32	112	68	315	104	900	140	2500
33	115	69	325	105	925	141	2575
34	118	70	335	106	950	142	2650
35	121	71	345	107	975	143	2725
36	125	72	355	108	1000	144	2800
37	128	73	365	109	1030	145	2900
38	132	74	375	110	1060	146	3000
39	136	75	387	111	1090	147	3075
40	140	76	400	112	1120	148	3150
41	145	77	412	113	1150	149	3250
42	150	78	425	114	1180	150	3350
43	155	79	437	115	1215	151	3450
44	160	80	450	116	1250	152	3550
45	165	81	462	117	1285	153	3650
46	170	82	475	118	1320	154	3750
47	175	83	487	119	1360	155	3850
48	180	84	500	120	1400	156	4000
49	185	85	515	121	1450	157	4125
50	190	86	530	122	1500	158	4250
51	195	87	545	123	1550	159	4375
52	200	88	560	124	1600	160	4500
53	206	89	580	125	1650	161	4625
54	212	90	600	126	1700	162	4750
55	218	91	615	127	1750	163	4850
56	224	92	630	128	1800	164	5000
57	230	93	650	129	1850	165	5150
58	236	94	670	130	1900	166	5300
59	243	95	690	131	1950	167	5450
60	250	96	710	132	2000	168	5600
61	257	97	730	133	2060	169	5800
62	265	98	750	134	2120	170	6000
63	272	99	775	135	2180		
64	280	100	800	136	2240		
65	290	101	825	137	2300		

- 2) sõiduki mis tahes teljel ei tohi olla korruga diagonaal- ja radiaalrehve;
- 3) sõiduki mis tahes teljel ei ole lubatud kasutada erineva turvisemustri tüübiga rehve. Ühe ja sama mustritüübi mustrijoonis võib olla erinev;
- 4) taastatud rehvi lubatud kiiruse ja koormuse määrab taastaja ja märgib selle vastavalt eeltoodud näidisele koos oma kaubamärgiga rehvidele. Taastaja peab märkima rehvide taastamisaja;

5) taastatud rehve ei ole lubatud kasutada M₂, M₃ ja N₃ kategooria sõidukite ja sõidukite, mille valmistajakiirus on suurem kui 240 km/h ning mootorrataste esiteljel/rattal.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 507. Üldnõuded veljele

Nõuded:

1) peab kasutama sõiduki valmistaja poolt ette nähtud ja ETRTO või UTQG nõuetele vastavaid velgi;

2) veljel ei tohi olla vigastusi. Keelatud on kasutada keevitamisega remonditud ja/või ümberehitatud (laiendatud, kitsendatud, vahetatud sisekilbiga jms) velge;

3) viskumine ei tohi olla:

- 5° kaldega süvapöiaiga velje välisäärel radiaalsuunas üle 3,6 mm ja külgsuunas üle 2,0 mm;

- 15° kaldega süvapöiaiga veljel – radiaalsuunas üle 2,0 mm ja külgsuunas:

a) alla 9,75" nimiläbimõõduga velgedel ± 3,5 mm;

b) üle 10,50" nimiläbimõõduga velgedel ± 5,0 mm;

- lamepöiaiga veljel kõikides suundades ± 5,0 mm;

4) sõiduki veljel peab olema järgmine tähistus:

- rehvi nimimõõtmed;

- valmistaja nimi või kaubamärk;

- valmistamise aeg (vähemalt kuu ja aasta),

- valmistamise järjenumber või kood; Koostatava velje koostul peab olema järgmine tähistus:

- tähistus selle kohta, millisesse veljekomplekti osa kuulub;

- valmistaja nimi või kaubamärk;

- valmistamise aeg (vähemalt kuu ja aasta);

5) 5° kaldega süvapöiaiga velje mõõtmete tähistus peab olema järgmise näite kohane: 14 × 4 J,

kus: 14 – velje läbimõõt tollides;

x – süvapöidvelg;

J - välisserva kõrgus G. Tähe J korral G = 7,8 ± 0,9 mm; tähe B korral G = 14,4 ± 0,8 mm. Veoautode, busside ja nende haagiste velje tähistuses tähe K korral G = 19,9 ± 0,9 mm;

A – velje laius;

D – velje läbimõõt;

6) 15° kaldega süvapöiaiga velje mõõtmete tähistus peab olema järgmise näite kohane: 17,5 × 5,25,

kus: 17,5 – velje läbimõõt D tollides;

x – süvapöidvelg;

5,25 – velje laius A tollides.

Kõikide 15° kaldega velgede välisserva kõrgus G peab olema 12,7 ± 0,5 mm;

7) lamepöiaiga velje mõõtmete tähistus peab olema järgmise näite kohane: 17,5 – 6,25,

kus: 17,5 – velje läbimõõt tollides;

—lamepöidvelg;

6,25 – velje laius tollides.

Kontrollimine: vaatluse, rismuse, nihiku ja joonlauaga.

Kood 508. Velgede kinnitus

Nõuded:

1) velgede kinnitus peab vastama valmistaja juhendile;

2) kergmetallist velje kinnituseks peab kasutama selleks valmistatud polte või mutreid;

3) kui ratta kinnituspolte/-mutter ulatub välja sõiduki kere välisserva tasandist, peab sellel olema kate, mis väldib esemete kaasahaaramist. Katte servade ümardusraadiused peavad olema vähemalt 5 mm ja kate ei tohi ulatuda sõiduki kere välistasapinnast kaugemale kui 30 mm.

Kontrollimine: vaatluse, vasara ja joonlauaga.

Kood 509. Naastrehvid

Nõuded:

1) kui M₁, N₁, O₁ ja O₂ kategooria sõidukil või eritalituse autol kasutatakse naastrehve, peavad naastrehvid olema sõidukite kõikidel ratastel. Kui O₂ kategooria haagist vedaval vedukautil on naastrehvid, peavad naastrehvid olema ka haagisel. Kui M₂, M₃, N₂, N₃, O₃ ja O₄ kategooria sõidukitel kasutatakse naastrehve, peavad ühe ja sama telje mõlemal poolel olema naastrehvid.

Paarisrataste puhul võib üks ratas olla naastamata. Kui rehvi vigastuse tõttu ollakse sunnitud kasutama varuratast, võib varuratas olla naastamata;

2) naastude arv rehvis ei tohi olla suurem kui:

- rehvis, mille velje läbimõõt on = 13" – 90;

- rehvis, mille velje läbimõõt on = 15" – 110;

- sõiduauto rehvis, mille velje läbimõõt on >15" – 130;

- ülejäänud rehvidel – 150;

3) sõidukil kasutatavates naastrehvides ei tohi naastude arv erineda rohkem kui 25% võrreldes suurima naastude arvuga rehvigaga;

4) naastud peavad asetsema rehvis nii, et rehvi keskel on vähemalt 1/3 veerepinna laiusest naastamata. Uutel naastatud M₁, N₁, O₁ ja O₂ kategooria sõiduki rehvidel ei tohi naastud rehvi pinnast välja ulatuda rohkem kui 1,2 mm ja M₂, M₃, N₂, N₃, O₃ ja O₄ kategooria sõiduki rehvidel rohkem kui 1,5 mm. Kasutuses olevatel naastatud M₁, N₁, O₁ ja O₂ kategooria sõiduki rehvidel ei tohi naastud rehvi pinnast välja ulatuda rohkem kui 2,0 mm ja M₂, M₃, N₂, N₃, O₃ ja O₄ kategooria sõiduki rehvidel rohkem kui 2,5 mm;

- 5) rehvide naastamiseks võib kasutada naaste, mille staatiline torkejõud ja mass ei ole suuremad kui:
- M_1 ja O_1 kategooria sõidukil – torkejõud 120 N ja mass 1,1 g või torkejõud 100 N ja mass 1,4 g;
 - N_1 ja O_2 kategooria sõidukil – torkejõud 180 N ja mass 2,3 g;
 - M_2 , M_3 , N_2 , N_3 , O_3 ja O_4 kategooria sõidukil – torkejõud 340 N ja mass 3,0 g. Naastul võib olla ainult üks tipp ja see ei või olla terav ega torujas;
- 6) naastrehve võib sõidukil kasutada alates 15. oktoobrist kuni 1. maini.

Kontrollimine: vaatluse ja nihikuga.

Kood 510. Taastatud rehvid

Nõuded:

1) M_1 , N_1 , O_1 ja O_2 kategooria sõidukite taastatavad ja taastatud rehvid peavad vastama E-reegli nr 108 nõuetele ja olema sellekohaselt sertifitseeritud. Taastatavad rehvid ei tohi olla vanemad kui 7 aastat, nende lubatud suurim sõidukiirus peab olema üle 120 km/h ja väiksem kui 240 km/h ning neil peab olema «E» või «e» tähistus;

2) M_2 , M_3 , N_2 , N_3 , O_3 ja O_4 kategooria sõidukite taastatavad ja taastatud rehvid peavad vastama E-reegli nr 109 nõuetele ja olema sellekohaselt sertifitseeritud. Taastatava rehvi lubatud suurim sõidukiirus peab olema üle 80 km/h ning neil peab olema «E» või «e» tähistus;

3) taastamisele ei kuulu vigastatud rehvid, nagu väljapunnitava karkassiga, läbivate vigastustega, kihistunud, varem remonditud vigastustega, paljude torkeavadega, keemiliselt kahjustatud, purunenud randiga, roostetanud või rikutud randivitsaga jms rehvid. Taastamisele ei kuulu mootorratta, tähistuseta või teeväliseks kasutamiseks ettenähtud ja kuni 1939. aastani valmistatud sõiduautodele ettenähtud rehvid ning tähisega «T type» varurehvid.

Nõuded:

vaatlusega.

Grupp 6

VEERMIK JA KERE

Kood 601. Üldnõuded kerele

Nõuded:

1) kere korrosiooni, värvi jm kahjustus ei tohi olla suurem kui 5 cm² ja 0,5-m² pinnal ei tohi olla selliseid kohti üle kolme. Värviparandused ei tohi oluliselt erineda sõiduki registreeritud värvist;

2) alarmsõidukite värviskeemi ja eritunnuseid on keelatud kasutada muudel sõidukitel;

3) kerevälised kirjed peavad vastama keeleseaduse nõuetele;

4) praod ja murded peavad olema remonditud;

5) polt- ja neetliited peavad olema kinni ning keevisliited pragudeta ja tühikuteta.

Kontrollimine: vaatluse ja vasaraga.

Kood 602. Tagumine allasõidutõke

Nõuded:

1) N_2 , N_3 , O_3 ja O_4 kategooria sõidukitel peab olema E-reegli nr 58 või allpool toodud nõuetele vastav tagumine allasõidutõke;

2) tõke peab vastama järgmistele nõuetele:

- kõrgus teepinnast kuni tõkke alumise servani ei tohi olla üle 550 mm;

- ei tohi olla pikem kui tagasilla gabariitlaius;

- kaugus tõkke otsast kuni külggabariidini kere tagateljel ei tohi olla suurem kui 100 mm;

- tõkke profiili vähim laius peab olema 100 mm;

- tõkke profiili otsad ei tohi olla tahapoole pööratud. Servad peavad olema ümardatud raadiusega 2,5 mm;

- kui tõke on ümberpaigutatav, ei tohi tööasendisse ja sealt teistesse asenditesse ümberpaigutamiseks vajalik jõud ületada 400 N;

3) 100 kN jõu toimel või 50% sõiduki massist põhjustatud jõu toimel, kui see on väiksem 100 kN-st, ei tohi tõkke profiili läbipaine ületada 400 mm tõkke kinnitustugede kohal ning 25 kN või 12,5% sõiduki massist põhjustatud jõu toimel (kui see ei ületa jõudu 25 kN) ei tohi läbipaine ületada 400 mm tõkke otstel ja 300 mm kaugusel tugede vahel sõiduki pikitelje suunas;

4) tõke ei tohi asetseda sõiduki tagaosast sõiduki esiosa suunas kaugemal kui 450 mm. Tõket ei nõuta:

- pikaveose (torud, palgid, lauad, latid, valtsmetall jms) veokilt;

- sõidukilt, mille kasutamist tõke raskendab või teeb võimatuks;

- sõidukilt, mille kõrgus teepinnast kuni kere alumise servani tühjal autol ei ületa 550 mm.

Kontrollimine: vaatluse ja mõõdulindiga.

Kood 603. Külgmine allasõidutõke

Nõuded:

1) 1989. a või hiljem valmistatud N_2 , N_3 , O_3 ja O_4 kategooria sõidukitel peavad olema ohutud külgmised allasõidutõkked. Tõkkeid ei nõuta sadulvedukitelt, kesktelghaagistelt, pikaveose (torud, palgid, lauad, latid, valtsmetall jms) erihaagistelt või sõidukilt, mille kasutamist tõkked raskendavad;

2) tõke ei tohi asetseda kere külgtasandist seespool rohkem kui 120 mm ja ei tohi asetseda kere külgtasandist väljaspool;

3) tõkke profiili laius peab olema vähemalt:

- N_2 autol ja O_3 haagisel – 50 mm;

- N_3 autol ja O_4 haagisel – 100 mm;

4) tõkked ei tohi läbi painduda 1 kN (100 kgf) jõu toimel:

- kinnituskohast (toest) tahapoole jääval otsal 250 mm kaugusel toest mitte rohkem kui 30 mm;

- ülejäänud osadel mitte rohkem kui 150 mm;

5) tõkke välispind peab olema sile ja profiilide otsad sissepoole pööratud. Ümarpeaga poldi pead võivad ulatuda tõkke pinnast välja kuni 10 mm. Kõik teravad servad peavad olema ümardatud vähemalt 2,5 mm raadiusega;

6) tõket võivad asendada ka muud sõiduki ehituslikud elemendid (kütusepaagid, tööriistakastid, akukastid jms), kui need täidavad tõketele esitatavaid nõudeid;

7) tōketele ei tohi kinnitada kütuse-, piduri-, hüdraulika- ja pneumotorusid ning voolikuid;
8) paaksõidukitel jms sõidukitel peavad olema tōkkes ehitatud sellise pikkusega, nagu seda võimaldab sõiduki ehitus ja selle kasutamise viis.

Kontrollimine: vaatluse, mõõdulindi ja šablooniga.

Kood 604. Telg, telik ja õõtshoovad

Nõue:teljed, telikud ja õõtshoovad peavad olema valmistaja juhendi kohased, ei tohi esineda jääkdeformatsioone, pragusid ja lõtkusid.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 605. Vedrud

Nõuded:

1) vedrud peavad olema valmistaja juhendi kohased, ei tohi olla murdumisi, pragusid, vedrulehtede nihkumisi, õhkvedrude pihkumisi ja hüdrovedrude lekkimisi;

2) läbilööki amortiseerivad kummipuhvrid peavad olema terved ja oma kohal.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 606. Stabilisaatorid

Nõue:stabilisaatorid peavad olema valmistaja juhendi kohased ja peavad toimima.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 607. Amortisaatorid

Nõue:amortisaatorid peavad toimima, ei tohi lekkida.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 608. Kere asendi regulaator

Nõue:kere asendi regulaator ei tohi pihkuda, auto kere ei tohi olla kaldu teepinna suhtes.

Kontrollimine: vaatluse, rismuse ja joonlauaga.

Kood 609. Poolhaagise haakesead

Nõuded:

1) poolhaagise haakesead peab vastama valmistaja juhendile. Üle 3,5 tonni täismassiga mootorsõidukite ja nende poolhaagiste haakeseadmetel, v.a sõidukid, mille sadulale mõjuv koormus ületab 20 000 kg, peab olema veopolt $\varnothing 50,8 \pm 0,1$ mm (edaspidi « $\varnothing 50$ » veopolt). Sadulakoormusega üle 20 000 kg peab haakeseadme veopolt olema $\varnothing 89 \pm 0,1$ mm (edaspidi « $\varnothing 90$ » veopolt);

2) « $\varnothing 50$ » veopoldiga sadulseade peab olema kinnitatud vedukautole vähemalt kaheksa poldiga M16, « $\varnothing 90$ » veopoldiga sadulseade peab olema kinnitatud vähemalt 12 poldiga M16;

3) koormata veduki sadulaplaadi suurim lubatud kõrgus teepinnast on 1400 mm. Siseriiklikult on lubatud kasutada kõrgemaid sadulseadmeid tingimusel, et autorongi kõrgus ei ületa 4 m;

4) lõtk haakeseadme ja veopoldi vahel ei tohi ületada 4,0 mm;

5) veopoldi ja sadula haardeseadme tööpindade kulumine ei tohi ületada 1,5 mm.

Kontrollimine: nihiku, mõõdulindi ja vaatlusega.

Kood 610. Täis- ja kesktelghaagise haakesead

Nõuded:

1) täis- ja kesktelghaagise haakesead peab vastama valmistaja juhendile;

2) püüduriga haakeseadmetega mootorsõidukite veopoldi mõõtmed peavad olema:

- liigendiga püüdurseadmetega $\varnothing 49^{+0,16}$ mm;

- liigendita püüdurseadmes (tiisli lubatud ühendusnurgad tagatakse veopoldi kujuga) $\varnothing 48,7^{+0,16}$ mm;

3) tiisli kulumata veorõnga puksi lubatud siseläbimõõt peab olema $\varnothing 50^{+0,3}$ mm;

4) veopoldi ja puksi tööpindade kulumine ei tohi ületada 2,0 mm ja summaarne lõtk 5,0 mm;

5) siseriiklikult võib kasutada konksu ja silmusega haakeseadet, kui veduki konksu ristlõike läbimõõt on 50–1 mm või haagise tiisli veosilmuse sisemõõde on $\varnothing 90 \pm 1$ mm, silmuse ristlõike läbimõõt 45,1 mm ja tööpindade kulumine ei ületa 1,0 mm;

6) kuni 3,5-tonnise täismassiga haagise haakesead peab olema ühendatud vedukauto haakeseadme kuulpoldiga, mille sfääri läbimõõt on 50–0,6 mm ja poldi kaela läbimõõt 29–2;

7) kõikide haagiste haakeseadmed, v.a haagistel, mis haakeseadme katkemisel isepidurduvad, peavad olema dubleeritud julgestuskettide või -trossidega.

Kontrollimine: nihiku ja vaatlusega.

Kood 611. Täis- ja kesktelghaagise haakeseadme kinnitus

Nõuded:

1) täis- ja kesktelghaagise haakeseadme kinnituspoltide läbimõõdud sõltuvalt haagise arvutuslikust massist peavad olema:

- >3,5 kuni 15 tonni neli kinnituspolti M14;

- >15 kuni 24 tonni neli kinnituspolti M16;

- >24 tonni neli kinnituspolti M20;

kus haagise arvutuslik mass $W_M = 1,33 W_R$, W_R – haagise täismass;

2) kuni 3,5 t täismassiga haagise veo kuulpolt peab olema kinnitatud vedukauto külge vähemalt kahe M16 poldiga;

3) kinnituskoht peab olema vigastusteta. Polt- ja neetühendused peavad olema kinnitatud ja keevisliited pragudeta.

Kontrollimine: nihiku ja vaatlusega.

Kood 612. Haagise ja vedukauto ühendusvoolikud ja -juhtmed

Nõuded:

- 1) pidurivoolikute kinnitus peab tagama nende säilivuse autorongi sõidul ja manööverdamisel. Täis- ja kesktelgahaagise pidurivoolikud peavad asetsema haakeseadmest madalamal;
- 2) sadulveoki pidurivoolikud peavad olema kinnitatud kabiini tagaseina külge püst- või rõhtasendis, juhtharu vasakule ja toiteharu paremale sõidusuunas vaadatuna;
- 3) haagise ühendusjuhtmed peavad olema ühendatud veduki elektrisüsteemiga pistiku ja sellele vastava valmistaja juhendi kohase pistikupesaga. Pistikupesade asukohad vedukauga taga ja ühendusjuhtmete asukohad haagisel peavad vastama valmistaja juhendile.

Kontrollimine:

- 1) ühendusvoolikuid – vaatluse ja seebiveega;
- 2) ühendusjuhtmeid – vaatlusega.

Kood 613. Poolhaagise reguleerimistoed ja tiisli toed

Nõue: poolhaagise reguleerimistoed ja tiisli toed peavad toimima.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 614. Haagise juhtsilla või pöörsilla lukusti

Nõue: haagise juhtsilla või pöörsilla lukusti peab toimima, kui on valmistaja poolt ette nähtud.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 615. Kerest väljaulatuvad osad (eksterjäär)

Nõuded:

- 1) sõiduk peab olema komplektne ja vastama valmistaja juhendile;
- 2) käepidemed ja kapoti kinnitid ei tohi kere pinnast välja ulatuda rohkem kui 70 mm ja ülejäänud detailid 50 mm. Kõigi detailide ümardusraadiused peavad olema vähemalt 2,5 mm;
- 3) rattamatrid/poldid, rummud, rehvid ja ratta ilukapslid ei tohi ulatuda rõhtsa kere puutepinnaga piiratud alast välja. Erandjuhtumil, kui see on põhjendatud, peavad eelloetletud väljaulatuvate osade ümardusraadiused olema vähemalt 5 mm ja need ei tohi ulatuda välja rohkem kui 30 mm;
- 4) veoauto heitgaasitoru ei tohi kere välispinna puutuva tasandist ulatuda väljapoole rohkem kui 10 mm, kusjuures toru serva ümardusraadius peab olema vähemalt 2,5 mm.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 616. Kere/kabiini sisustus (interjäär)

Nõuded:

- 1) kere/kabiini sisustus peab vastama valmistaja juhendile;
- 2) armatuurlaua kõikide jäikade osade ümardusraadiused peavad olema ≥ 19 mm, üle 9,5 mm väljaulatuvate nuppude, lülite ja otspinnad peavad olema vähemalt 2 cm² suurused ja vähemalt 2,5 mm ümardusraadiusega. Kõik sellised nupud peavad «uppuma» armatuurlauda 378 N (37,8 kgf) jõu toimel;
- 3) N₁ kategooria sõidukil peab sõitjateruum (kereosa) olema eraldatud veosruumist vaheseinaga. Vaheseina ehitus peab vastama veose iseloomule. Vahesein võib olla valmistatud ühtse paneelina, raamile kinnitatud võrguna, varrastest koosnevana vms. Vaheseinas võivad olla kindlalt suletavad laadimisavad. Vaheseina taguses veosruumis peab veos olema kinnitatud rihmadega, klambritega vms. Vahesein peab taluma jõudu, mida põhjustab veos, millele mõjub kiirendus:

- sõidusuunas 14 m/s²;
- külgsuunas 7 m/s²;
- taha ja üles 10 m/s².

Kontrollimine: vaatlusega, joonlaua ja mõõdulindiga.

Kood 617. Esi- ja tagakaitseraud

Nõuded:

- 1) esi- ja tagakaitseraud peavad olema kinnitatud ja korras;
- 2) esi- ja tagakaitseraud peavad taluma põrget, kui sõiduk liigub kiirusega 4 km/h vastu tõket.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 618. Kere uksealused karbid, kere kandevelemendid, raam ja astmelauad

Nõue: kere uksealused karbid, kere kandevelemendid, raam ja astmelauad peavad olema terved ja kinnitatud.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 619. Uksed, kapotid, käepidemed, lukud, tsisternide ja kütusepaakide täiteavade sulgeseadised ning ukseajamid

Nõuded:

uksed, kapotid, käepidemed, lukud, tsisternide ja kütusepaakide täiteavade sulgeseadised ning ukseajamid peavad olema valmistaja juhendi kohased ja toimima;

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 620. Klaasid

Nõuded:

1) tuuleklaasi läbipaistvus juhi vaateväljas peab olema vähemalt 75%, enne 1985. aastat valmistatud sõidukitel vähemalt 70%. Tagumises asendis oleva juhiistme seljatoest eespool asuvate sõiduki külgakende läbipaistvus peab olema vähemalt 70%, sõltumata nende valmistamise aastast. Kui tagaakna läbipaistvus on alla 70%, peavad sõiduki mõlemal küljel olema koodi 103 nõuetele vastavad tahavaatepeeglid;

2) alates 1985. sõiduki valmistamisaastast peavad aknaklaasid olema

või

sertifitseeritud. Enne 1985. sõiduki valmistamise aastat peavad sõiduki aknaklaasid olema valmistatud ohutust, purunemisel kildu mitteandvast klaasist või nende tingimustele vastavast muust materjalist;

3) juhi või tema kõrvalistuja klaasipuhasti tööalas ei tohi olla liikluse jälgimist raskendavaid kahjustusi või mõrade kogumit, nn päikest;

4) katmiseks on keelatud kasutada valgust peegeldavaid materjale.

Kontrollimine: valguse neeldumismõõdiku ja vaatlusega.

Kood 621. Klaasipuhasti

Nõue: klaasipuhasti peab töötama, tehes suuremal kiirusel vähemalt 35 edasi-tagasikäiku minutis.

Kontrollimine: vaatluse ja stopperiga.

Kood 622. Laternapuhasti

Nõue: kui on olemas, peab laternapuhasti toimima.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 623. Aknapesurid

Nõue: aknapesurid peavad toimima.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 624. Iste

Nõuded:

1) istme reguleerimise seadmed peavad toimima ning istmed peavad vastama valmistaja juhendile ja olema selle juhendi kohaselt kinnitatud;

2) ühele inimesele arvestatakse istmel vähemalt 400 mm × 400 mm pinda ja 500 mm kõrgusel istmepadjast vähemalt 400 mm laiust leeni pinda. Istekohta laiust mõõdetakse 100 mm kaugusel leenist ja leeni laiust mõõdetakse 50 mm kaugusel leeni mõõtmispunktist. Tagaiste loetakse erandina kolmekohaliseks, kui selle kogulaius on vähemalt 1100 mm ja leeni laiust vähemalt 1200 mm. Istekohtade arv ei tohi olla suurem kui seda on ette näinud valmistaja oma juhendiga.

Istme kinnitus sõiduki kere külge peab vastu pidama jõule $F = (5000 \pm 50) \times I$ [N] (F – jõud njuutonites [N] ja I – istekohtade arv istmel), mis on rakendatud 750 mm kõrgusel kinnituskohast.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 625. Varuratas

Nõue: varuratas peab olema kinnitatud valmistaja juhendi kohaselt.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 626. Veokasti põhi, külje- ja tagaluugid ning nende sulgurid. Sõitjate kaitse veose vedamisel

Nõuded:

1) veokasti põhi, külje- ja tagaluugid ning nende sulgurid peavad olema vigastusteta ja toimima;

2) veoauto kabiini taga peab olema selline tugisein, mis kaitseb liiklusõnnetuse korral kabiini muljumise eest. Veokastis või veose vedamiseks ette nähtud ruumis peavad olema veose iseloomule vastavad kinnitusvahendid. Kabiinitagune tugisein peab olema vähemalt kabiini laiune ja kõrgune. Puisteainete veoautol võib kere esisein olla madalam kabiinist, kuid mitte madalam külgluukidest/seintest. Puidu või puidukimpude veol peab tugisein olema metallist ja vähemalt koorma kõrgune ja laiune. Poolhaagise esiseina vähim kõrgus, v.a puidu või puidukimpude veol, peab olema 1,6 m veokasti põrandast. Kabiinitagust tugiseina ei nõuta:

- sadulvedukilt, kui selle haakes on esiseinaga poolhaagis;
- paakautodelt ja paakpoolhaagist vedavalt sadulvedukilt;
- suuremõõtmeliselt ja raskekaaluselt veokilt.

Kinnitusvahendid, vaheseinad ja kabiinitagune tugisein peavad taluma jõudu, mida põhjustab veos, millele mõjub kiirendus:

- sõidusuunas – 14 m/s^2 ;
- külgedele ja taha – 7 m/s^2 ;
- üles – 10 m/s^2 .

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 627. Tent, tendikaar ja külgoed

Nõuded:

1) tent, tendikaar ja külgoed peavad olema vigastusteta ja kinnitatud;

2) tugevus peab vastama veose massist tingitud koormusele;

3) puidu, puidukimpude, metalli, torude jms veoks kasutatava veokasti/platvormi või aluspakkudega runga külgtulbad peavad olema metallist. Iga eeltoodud veosekimp peab toetuma vähemalt kahele aluspakule.

Külgtulbad peavad vastu pidama ilma jäävdeformatsioonita vähemalt 1/4 aluspakule mõjuva veoseosa massist tingitud jõule, kui see rakendub külgtulbale 2 m kõrgusel aluspaku kandepinnast, platvormi või veokasti põhjast;

4) sõiduki ehitus peab võimaldama külgtulpade vahelises alas veose sidumist sõiduki raami, platvormi või veokasti külge. Külgtulpade puhul, mille vahekaugus on 2,5 m või vähem, peab olema vähemalt üks kinnitusrihm, suurema tulpadevahelise kauguse korral vähemalt kaks kinnitusrihma. Sidumisvahendite kinnituskonks/aas peab vastu pidama purunemata 20 kN (2000 kgf) jõule;

5) puidu või puidukimpude veol peab aluspakul olema vähemalt 10 mm kõrgune, ülespoole suunatud servaga terasriba, mis takistab veose nihkumist pikisuunas.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 628. Isotermilised, termostaatilised ja soojustamata furgoonid

Nõue: furgooni kere peab olema terve, ukсед ja luugid sulguma, külmutusseadmed ei tohi lekkida või pihkuda.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 629. Mootorratta gondel ja põlvekaitsed, tugihark ja sõitja käepide/käepidemed

Nõue: mootorratta gondel ja põlvekaitsed, tugihark ja sõitja käepide/käepidemed peavad olema terved ja kinnitatud.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 630. Poripõlled

Nõuded:

- 1) N₂, N₃, O₃ ja O₄ kategooria sõidukite tagarastel peavad olema poripõlled. Poripõlled peavad olema mitte kaugemal kui 1200 mm tagaraste pöörlemisteljest;
- 2) poripõlled peavad olema laiemad kui tagarattad (paarisrattad);
- 3) poripõlle alumine äär ei tohi olla teepinnast kõrgemal kui 1/4 põlle kaugusest tagaraste pöörlemisteljest.

Kontrollimine: mõõdulindiga.

Kood 631. Lisanõuded L₄ kategooria sõidukile

Nõuded:

- 1) külghaagist võib ühendada ainult sellisele mootorratta (L₃ kategooria sõiduki) paremale küljele, mille tühimag on 100 kg või rohkem. Erandina võib külghaagis paikneda vasakul mootorratta küljel võõrriigist ümberasumisega kaasa toodud ja päritud L₄ kategooria sõidukitel;
- 2) rohkem kui ühe sõitjakohaga või üle 75 kg veose vedamiseks ette nähtud külghaagisel peab olema sõidupidur;
- 3) külghaagises ei tohi olla rohkem kui kaks sõitjakohta;
- 4) mootorratta parem suunatuli tuleb pärast külghaagise paigaldamist eemaldada või välja lülitada ja paigaldada suunatuli külghaagise paremale küljele.

Kontrollimine: vaatlusega.

Grupp 7

MOOTOR

Kood 701. Üldnõuded

Nõuded:

- 1) mootorist kütuse, määrdeainete ja jahutusvedeliku silmaga nähtav lekkimine ei ole lubatud;
- 2) heitgaaside ja karterigaaside pihkumine kogu süsteemi ulatuses ei ole lubatud;
- 3) mootori kinnituspadjad peavad olema valmistaja juhendi kohased ja terved;
- 4) omavoliline mootori kinnituspätkade kinnituskohade muutmine kere/raami küljes on keelatud;
- 5) omavoliline mootori toite- ja heitgaaside süsteemi muutmine ja ümberehitamine on keelatud, sh ülelaadeseadmete lisamine või ärajätmine, õhu- ja heitgaaside osakeste filtrite äravõtmine, heitgaaside katalüsaatorreaktorite äravõtmine, teisele kütuseliigile ümberehitamine (diislikütuselt – bensiinile; bensiinilt või diislikütuselt – gaasile jms ning vastupidi);
- 6) elektrijuhtmed peavad olema kaitstud hõõrdumise/muljumise, kütuse keemilise, heitgaaside termilise jms kahjustava mõju eest;
- 7) mootor peab vastama võimsuselt, pöördemomendilt, pöörete arvult, töömahult ja massilt valmistaja poolt sellele sõidukile ette nähtule. Erandina, kui valmistaja ei ole ette näinud erinevate mootorimudelite paigaldamist, on lubatud sõidukile ümberehituse korras paigaldada mootor, mille võimsuse erinevus ei ületa 30%, töömahu erinevus 20% ja massi erinevus 10% valmistaja poolt ette nähtust.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 702. Kütusepaak

Nõuded:

- 1) ei tohi lekkida, peab olema valmistaja juhendi kohane ja paigutatud valmistaja poolt ette nähtud kohta ja tema poolt ette nähtud viisil;
- 2) ei tohi asetseda auto või haagise kabiini/kere sõitjateruumis. Kabiini/kere osa, vahesein vms ei tohi olla kütusepaagi üheks osaks;
- 3) täiteavast väljavoolav (näiteks tankimisel jms) kütus ei tohi koguneda auto või haagise kere/kabiini vms kohta, peab olema ette nähtud võimalus kütuse vabaks mahavoolamiseks;
- 4) veega täidetud paak peab taluma kolme minuti vältel rõhku 0,03 MPa (0,3 kgf/cm²). Pärast paagi survestamist on paagi seintes lubatud jääkdeformatsioonid;
- 5) kütusepaagil peab olema ala- ja ülerrõhku tasakaalustav seade ja sellele sõiduki tüübile valmistatud kork;
- 6) täiteava kork ei tohi avaneda juhuslikult. Kummuli keeratud täis paagist ei tohi kütust välja valguda kiiremini kui 30 g/min;
- 7) täiteava ei tohi ulatuda sõiduki kerest väljapoole ja asuda sõitjate- või koormaruumis;
- 8) 800...1000 l mahutavusega paakide korral peab autol või autorongil olema kaks vähemalt 2-kg pulber- või sellele samaväärset tulekustutit, sädet mitteandvast materjalist labidas, ämber ja matt tulekustutuseks;
- 9) autol või autorongil on üle 1000 l mahutavusega paak/paagid keelatud;
- 10) täiendavad lisakütusepaagid peavad olema kinnitatud auto või haagise raamile või kere põhjale. N₂, NG₂, N₃ ja NG₃ kategooria sõidukitele peavad lisakütusepaagid olema kinnitatud sõidukivalmistaja juhendi kohaselt või kanduriga sõiduki põhiraami peeltala külge. Vajadusel peab põhiraami või peeltala tugevdama;
- 11) ei ole lubatud kütusepaaki ümber ehitada või paigaldada lisakütusepaake;

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 703. Heitgaaside väljalaskesüsteem

Nõuded:

- 1) heitgaaside väljalaskesüsteem peab olema valmistaja juhendi kohane;
- 2) heitgaaside väljalaskesüsteem peab olema ohutus kauguses kütusepaagist ja kütuse torudest nii, et torude või paagi lekkimisel ei satuks kütus heitgaaside torudele;
- 3) N₂ ja N₃ kategooria veoautodel võib suunata heitgaaside toru üles, kui selle ots ületab kabiini kõrgeima punkti tasandi. Toru välisläbimõõt ei tohi olla suurem kui 150 mm. Heitgaaside toru ümbrus peab olema vähemalt 50 mm ulatuses vaba;
- 4) heitgaaside pihkumine ei ole lubatud;
- 5) ei tohi olla auke ja pragusid, peab olema kinnitatud valmistaja juhendi kohaselt.

Kontrollimine: mõõdulindi, nihiku ja vaatlusega.

Kood 704. Heitgaaside toksilisuse vähendamise seadmed

Nõue:heitgaasi retsirkulatsioon- ja sundtühikäigusüsteem, õhupuhastid, katalüsaatorseadmed, -andur, kübemetepüüdefiltrid jms peavad olema valmistaja juhendi kohased ja toimima.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 705. Katalüsaatorita või -andurita katalüsaatoriga ottomootoriga sõiduki heitgaasi kahjulike ainete piirsaldus

Nõue:heitgaasi kahjulike ainete piirsaldus peab vastama keskkonnaministri kehtestatud nõuetele.

Kontrollimine: neljakomponendilise spektrograafi tüüpi gaasianalüsaatoriga* mõõdetakse töösoojal mootoril tühikäigul süsinikmonooksiidi (CO) sisaldust heitgaasis.

***Märkus:** gaasianalüsaator peab registreerima, analüüsima ja automaatselt salvestama ning välja trükkima järgmised andmed:

- 1) ülevaatuspunkti nimetus ja aadress;
- 2) mõõtmise kuupäev ja kellaaeg;
- 3) mootori õli temperatuur [°C];
- 4) väntvõlli pöörlemissagedus [min^{-1}];
- 5) süsinikmonooksiidi (CO) mahuline sisaldus heitgaasis [%];
- 6) sahhariidide (CH) mahuline sisaldus heitgaasis [ppm];
- 7) süsinikdioksiidi (CO₂) mahuline sisaldus heitgaasis [%];
- 8) hapniku (O₂) mahuline sisaldus heitgaasis [%];
- 9) liigõhuteguri (λ) väärtus;
- 10) parameetrid (CO_{vrai} või CO_{cor}) väärtused [%].

Kood 706. λ -anduriga reguleeritava küttesegu koostisega ja katalüsaatoriga ottomootoriga sõiduki heitgaaside kahjulike ainete piirsaldus

Nõue:heitgaasi kahjulike ainete piirsaldus peab vastama keskkonnaministri kehtestatud nõuetele.

Kontrollimine: neljakomponendilise spektrograafi tüüpi gaasianalüsaatoriga* (vt koodi 705 märkus)

mõõdetakse töösoojal mootoril tühikäigul ja koormamata mootori vähimal pöörlemissagedusel 2000 min^{-1} süsinikmonooksiidi (CO), sahhariidide (CH) sisaldust heitgaasis ja liigõhuteguri (λ) väärtust.

Kood 707. Diiselmootori heitgaasi suitsusus

Nõue:heitgaaside suitsusus peab vastama keskkonnaministri kehtestatud nõuetele.

Kontrollimine: Borger-Lambert-Bear'i seadusele põhineva suitsususemõõturiga*. Mõõdetakse töösoojal mootoril heitgaasi suitsusust mootori vabakiirendusrežiimil. Võib piirduda ühe suitsususe mõõtmise katsega, kui mõõdetud heitgaasi suitsususe väärtus on oluliselt (0,5 m^{-1} või rohkem) väiksem kehtestatud piirväärtustest. Vajadusel sooritatakse lisamõõtmiskatsed (sh puhastustsüklid), millest arvutatakse keskmine, jättes välja ühe oluliselt suurema ja ühe oluliselt väiksema tulemuse.

Märkus: * Suitsususemõõtur peab registreerima, analüüsima ja automaatselt salvestama ning välja trükkima järgmised andmed:

- 1) ülevaatuspunkti nimetus ja aadress;
- 2) mõõtmise kuupäev ja kellaaeg;
- 3) mootori õli temperatuur [°C];
- 4) väntvõlli pöörlemissagedus [min^{-1}];
- 5) suurim väntvõlli pöörlemissagedus regulaatori rakendumisel [min^{-1}];
- 6) aeg, mis kulub väntvõlli pöörete tõstmiseks tühikäigult suurima pöörlemissageduseni [s];
- 7) kiirguse neeldumistegur «K» [m^{-1}];
- 8) üldhinnang «Korras», «Korrata katset», «Mittekorras».

Kood 708. Õli, jahutusvedeliku jms lekkimine

Nõue:õli, jahutusvedeliku jms lekkimine ei ole lubatud.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 709. Karterigaaside pihkumine

Nõue: ei tohi pihkuda nähtavat suitsu.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 710. Toitesüsteem

Nõuded:

- 1) peab olema valmistaja juhendi kohane ja ei tohi lekkida. Rikke või avarii korral ei tohi väljavoolav kütus sattuda heitgaasi torudele või mõnele teisele kõrge temperatuuriga osale;
- 2) toitesüsteemi seadmed peavad olema kaitstud kerega või sõiduki mõne muu osaga.

Kontrollimine: vaatlusega, mõõdulindiga.

Kood 711. Gaasiauto toitesüsteem

Nõuded:

- 1) gaasiauto toiteseadmed ei tohi pihkuda, seadmetel ja armatuuril ei tohi olla korrosiooni ning vigastusi;
- 2) voolikud peavad olema otsikute külge kinnitatud klambritega.

Kontrollimine: vaatluse, seebivee ja pintsliga.

Märkus: Gaasi pihkumise või toitesüsteemi muu rikke avastamisel tuleb ülevaatus katkestada. Ülevaatus võib jätkata pärast remonti, kui rike on kõrvaldatud.

Kood 712. Müra

Nõue:sõiduki seis- ja sõidumüra peab vastama keskkonnaministri kehtestatud nõuetele.

Kontrollimine: müramõõturiga. Enne 1986. a valmistatud autode seisumüra mõõdetakse mootorist 7,0 m kaugusel suurima mürataseme suunal. 1986. a ja hiljem valmistatud autode seisumüra mõõdetakse heitgaasitoru otsast 0,5 m kaugusel, $45 \pm 10^\circ$ -s sektoris ja vähemalt 0,2 m kõrgusel. 1984. a ja hiljem valmistatud L kategooria sõiduki müra mõõdetakse heitgaasitoru otsast 0,5 m kaugusel, $45 \pm 10^\circ$ -s sektoris ja vähemalt 0,2 m kõrgusel. Seisumüra mõõtmisel peab auto mootor töötama püsivatel pööretel, mis vastab 3/4-le nimivõimsuse pöörete arvust. Mõõtmistulemuste lugemisel võetakse arvesse tulemused, mis ei erine üksteisest rohkem kui 2 dB võrra. Arvesse läheb kolmest mõõtmistulemusest suurim.

Grupp 8

JÕUULEKANNE

Kood 801. Sidur

Nõuded:

- 1) peab olema valmistaja juhendi kohane. Käigud peavad lülituma kergelt ja mürata;
- 2) väljalülitatud siduri ja sisselülitatud käigu korral ei tohi sõiduk liikuda paigast (sidur ei tohi kaasa vedada);
- 3) pidurdatud auto mootor peab seiskuma siduri lülitumisel (sidur ei tohi libiseda);
- 4) siduripedaali vabakäik peab olema valmistaja juhendi kohane.

Kontrollimine: proovisõiduga.

Kood 802. Käigu-, jaotus- ja jõuvõtukast/kordisti/aeglusti

Nõuded:

- 1) käigu-, jaotus- ja jõuvõtukast/kordisti/aeglusti peavad olema valmistaja juhendi kohased, ei tohi lekkida ning peavad toimima;
- 2) käigud ei tohi sõiduki liikumisel välja lülituda.

Kontrollimine: vaatluse ja proovisõiduga.

Kood 803. Kardaannülekannet/rattavõll

Nõuded:

- 1) kardaannülekannet/rattavõll peab olema valmistaja juhendi kohane, kinnitatud ja tasakaalustatud, ei tohi vibreerida, kardaani liigendid peavad olema töökorras;
- 2) vahelaager/laagrid peavad olema valmistaja nõuete kohaselt kinnitatud ja töökorras;
- 3) nuutühendites ei tohi olla ülemäärast radiaallõtku;
- 4) porikaitse peavad olema terved ja nõuetekohaselt kinnitatud.

Kontrollimine: vaatluse, vasara ja proovisõiduga.

Kood 804. Peaülekanne

Nõuded:

- 1) peab olema valmistaja juhendi kohane ja ei tohi lekkida;
- 2) laagrites ei tohi olla ülemäärast lõtku.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 805. Mootorratta jõuülekanne

Nõuded:

- 1) ketikaitse ja tagaratas peavad olema valmistaja juhendi kohased ja kinnitatud;
- 2) kett peab olema pingutatud valmistaja juhendi kohaselt;
- 3) kardaannõlli liigendid peavad olema töökorras.

Kontrollimine: vaatlusega.

Grupp 9

LISANÕUDED BUSSILE, MILLE LUBATUD KIIRUS ON KUNI 90 KM/H

Kood 901. Kirjed ja märgistus

Nõue: vajalik informatsioon ohu korral tegutsemiseks peab olema eestikeelne ja olema kirjutatud mustade tähtedega rohelisele tagapõhjale, millel on kahekordne must ääris. Käsiapteegi ja tulekustutaja asukoha sildil peavad olema punased sümbolid punase äärisega valgel põhjal. Siltide mõõtmed peavad olema 50×150 mm.

Kontrollimine: joonlaua ja vaatlusega.

Kood 902. Ukseava valgustus

Nõue: ukseava valgustus peab toimima.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 903. Juhi iste

[RTL 2008, 96, 1326- jõust. 01.01.2009]

Nõuded:

1) juhi istmel peab olema seljatagune kaitse ning peab olema välditud juhi pimestamine salongi valgustusega. Kaitse kõrgus juhi selja taga peab olema vähemalt 800 mm sõitjateruumi põrandast ja laiuselt ulatuma istme parempoolse servani;

[RTL 2008, 96, 1326- jõust. 01.01.2009]

2) juhi istmel peavad olema ohurihmad, v.a bussid, kus on lubatud seisukohad.

[RTL 2008, 96, 1326- jõust. 01.01.2009]

Kontrollimine: vaatluse ja mõõdulindiga.

Kood 904. Väljapääsud

Nõuded:

1) 1990. a või hiljem valmistatud A, B, I, II ja III klassi bussidel peab olema vähemalt kaks ust, üks teenindusüks (sõitjatele) ja varuüks (kasutamiseks ohu või õnnetuse korral). I, II ja III klassi busse teenindusüksed peavad asuma busse paremal küljel, varuüks võib asuda erandina busse kere tagaseinas. A ja B klassi busse uksead peavad olema kere paremal küljel või kere tagaseinas. Busse üks ukse peab asuma kere esimeses pooles, teine ukse või varuväljapääs tagumises pooles nii, et ukse avade keskelgede vaheline kaugus oleks võrdne vähemalt 40% busse pikkusest tema pikiteljel. Kui juhirus ei ole ust sõitjateruumi, peab juhirus olema üks mõlemal küljel. Üksiku ukse vähim laius peab olema 650 mm. Kaksikuksel – 1200 mm ja varuüksel – 550 mm. Kõik uksead peavad lisaks muudele avamisviisidele olema avatavad ka käsitsi;

2) liigendbussil peab igas kere osas olema üks teenindusüks ja I klassi liigendbussi esimeses kereosas vähemalt kaks teenindusüks. I, II ja III klassi bussi teenindusüks ei tohi asuda bussi tagaseinas.

Kontrollimine: vaatluse ja mõõdulindiga.

Kood 905. Tulekustuti ja käsiapteek

Nõuded:

1) I, II ja III klassi bussidel peab üks tulekustuti asetsema juhi läheduses ja teine sõitjateruumis. A ja B klassi bussidel peab olema üks tulekustuti juhi läheduses. Tulekustutid peavad olema kinnitatud ja vajadusel kergesti kättesaadavad. Tulekustutil peab olema siseministri poolt kehtestatud korra kohane silt kasutamise ja kontrollimise kohta;

[RTL 2008, 96, 1326- jõust. 01.01.2009]

2) käsiapteegis peavad olema sotsiaalministri poolt kehtestatud korra kohased esmaabivahendid ja nende kasutusjuhend.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 906. Sisevalgustus

Nõue: sisevalgustus peab olema valmistaja juhendi kohane ja toimima.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 907. Uste avamis- ja sulgemismehhanism

Nõuded: uste avamis- ja sulgemismehhanismid peavad olema terved, valmistaja juhendi kohased ja peavad toimima.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 908. Sisustus

Nõuded:

1) vahekaikude vähim laius peab olema 450 mm;

2) istmetevaheline vähim kaugus peab olema 650 mm. Kokkupandavad istmed peavad pärast neilt tõusmist ise pöörduma kokkupandud asendisse;

3) istmed peavad asetsema bussis nii, et sõitja istub näoga või seljaga sõidusuunas. I ja II klassi bussil on lubatud istme asend, kus sõitja istub sõidu suunas küljega. Kui bussis on seisukohad või sõitja istub küljega sõidu suunas, on bussi lubatud suurim kiirus 60 km/h;

4) kui juhil puudub või ei ole piisavat silmsidet teenindusustega (v.a isetoimiv), peavad nende nähtavuse nii bussikere seest kui ka väljast tagama optilised vms vahendid;

5) juhile peab olema tagatud vaateväli vähemalt 80 mõlemale poole bussi pikitelge. Nähtavuse takistuseks ei loeta rooliratast, peegleid ja klaasipuhasteid;

6) bussi sisustamiseks ei tohi kasutada materjali, mille ISO 3795 nõuetele vastavalt määratud põlemiskiirus on suurem kui 100 mm/min;

7) I ja II klassi bussis peab olema kõikide seisukohtade jaoks piisav arv käsipuud ja rihmu. Igal seisjal peab olema võimalus haarata vähemalt kahest käsipuust või rihmast. Käsipuudena või rihmadena lähevad arvesse need käsipuud ja rihmad, mis asuvad kõrguste vahemikus 800 kuni 1900 mm põrandast. Iga seisukoha kohta peab olema vähemalt üks käsipuu või rihm, mitte kõrgemal kui 1500 mm põrandast. Külgseinte juures, mille ääres puuduvad istmed, peavad olema 800 kuni 1500 mm kõrgusel põrandast seinaga rööbiti käsipuud.

Kontrollimine: vaatluse ja mõõdulindiga.

Grupp 10

SÕIDUKI MÕÕTMED

Kood 1001. Üldnõuded

Nõuded:

1) M₂, M₃, N ja O kategooria mootorsõiduki ja selle haagise ning nendest koostatud autorongide suurimad lubatud mõõtmed ning massid peavad vastama direktiivide 96/53/EÜ ja 97/27/EÜ nõuetele. Suuremõõtmelisel ja/või raskekaalulisel veol kasutatav mootorsõiduk ja selle haagis peavad vastama kehtestatud nõuetele. M₁ kategooria sõiduki suurimad lubatud mõõtmed ning massid peavad vastama direktiivi 92/21/EMÜ ja direktiivi 95/48/EÜ nõuetele;

2) auto ja selle haagise mõõtmete määramine peab toimuma direktiivi 97/27/EÜ kohaselt. Sõiduki mõõtmed saadakse valmistaja määratud mõõtmega ehitatud sõiduki mõõtmisel;

3) sõiduki pikkuse mõõtmisel peab täitma järgmisi tingimusi:

1. auto pikkust peab mõõtma tema pikiteljega risti olevate mõtteliste tasapindade vahel, kusjuures need tasapinnad on puutujateks äärmistele kereosadele auto ees ja taga. Nende kahe tasandi vahele jäävad kõik auto osad, kaasa arvatud ka need, mis ulatuvad autost ette- ja tahapoole (nagu puksiirkonksud, kaitserauad jne);

2. täis- ja kesktelgahaagise pikkust peab mõõtma koos tiisliga ja ilma tiislita, kusjuures viimane mõõde antakse sulgudes: näiteks 5500 (3700). Haagise pikkust koos rõhtasendis tiisliga peab mõõtma haakeseadme teljest (näiteks veorõnga teljest) kuni haagise tagumise äärmise osani. Haagise pikkust ilma tiislita peab mõõtma tema pikiteljega risti olevate mõtteliste tasapindade vahel, kusjuures need tasapinnad on puutujateks äärmistele kereosadele haagise ees ja taga;

3. poolhaagise üldpikkust peab mõõtma tema pikiteljega risti olevate mõtteliste tasapindade vahel, kusjuures need tasapinnad on puutujateks äärmistele kereosadele poolhaagise ees ja taga. Mõõde veopoldi teljest kuni haagise tagumise äärmise osani antakse sulgudes haagise kogupikkuse mõõde järel: näiteks 10 800 (7800);

4. pikkuse mõõtmisel ei arvestata järgmisi osi:

• klaasipuhasteid ja -pesureid;

• esi- või tagatunnusmärke;

• tolli plommimisseadmeid ja plommide kaitsevahendeid;

• presendi ohutus- ja kaitsevahendeid;

- valgustusseadmeid;
- tahavaatepeegleid;
- tahavaate abiseadmeid;
- õhuvõtu torusid;
- astmelaudu;
- kummipuhvleid;
- tõstelavasid, kaldteid jms sõiduasendis seadmeid, kui need ei ulatu välja rohkem kui 200 mm tingimusel, et sõidukil ei ületata kaubaruumi mahtu;
- mootorsõiduki haakeseadmeid;

4) sõiduki laiuse mõõtmisel peab täitma järgmisi tingimusi: sõiduki laiust peab mõõtma sõiduki pikiteljega rööbiti olevate tema külgede puutetasapindade vahelise kaugusena, sh kõik auto väljaulatuvad jäigalt kinnituvad osad (rattarummud, ukse käepidemed, tiivad jne), välja arvatud:

- tahavaatepeeglid;
- küljeääretule laternad;
- rehvi siserõhunäiturid;
- suunatule laternad;
- elastsed poripõlled;
- M_2 ja M_3 kategooria sõidukite sissetõmbuvad trepid ja kaldteed tingimusel, et need oleksid sõiduasendis ja ei ulatuks sõiduki küljelt välja rohkem kui 10 mm ning kaldteede ette ja taha suunatud nurkade ümardusraadiused oleksid vähemalt 5 mm; servade ümardusraadiused peavad olema vähemalt 2,5 mm;
- rehviketid;
- teepinnaga kokkupuutes olevate rehvide väljakummunud küljed;
- tolli plommimiseadmed ja plommide kaitsevahendid;
- presendi ohutus- ja kaitsevahendid;
- valgustusseadmed;
- rehvi vigastuse signaalseadmed;
- väljaulatuvate porikaitseüsteemide painduvad osad;

5) sõiduki kõrguse mõõtmisel peab täitma järgmisi tingimusi: sõiduki kõrgust peab mõõtma sõiduki tugipinna ja koormamata sõidukorras sõiduki kõrgeima osa puutepinna vahelise kaugusena. Kõik jäigalt kinnituvad kereosad peavad jääma nende tasapindade vahele, välja arvatud antennid;

Tõstetavate telgedega sõidukite puhul peab arvestama tõsteseadmest tingitud mõjuga;

6) sõiduki baasi mõõtmisel peab täitma järgmisi tingimusi: sõiduki baasi peab mõõtma sõiduki ühel küljel asuvate ja kõrvuti asetsevate rataste telgede vahelise kaugusena. Kui vasaku ja parema külje baasid on erinevad, tuleb eelistada vasaku külje baasi. Kui sõidukil on kolm või rohkem baasi, peab alustama nende märkimist esimesest rattast. Esimese ja viimase ratta vaheline baas on nendevaheliste baaside summa;

7) sõiduki rööpme mõõtmisel peab täitma järgmisi tingimusi: sõiduki rööbet peab mõõtma ühe telje rehvide poolt teepinnale jäetud jäljendite keskpunkade vahelise kaugusena. Paarisrehvidega telgede korral – rehvide vahet läbivate sümmeetriatasapindade vahelise kaugusena;

8) järgnevalt antud sõiduki mõõtmised on valmistaja poolt ette nähtud tolerantsivälja ülemised hälbed. Tolerantsivälja alumised hälbed on kõik negatiivsed.

Kontrollimine: mõõdulindiga.

Kood 1002. Lubatud suurim pikkus

Nõuded:

- 1) mootorsõiduk 12,00 m;
- 2) täis- ja kesktelghaagis 12,00 m;
- 3) poolhaagis (haagise veopoldist kuni selle tagaseinani) 12,00 m;
- 4) liigendbuss 18,00 m;
- 5) L kategooria sõiduk 4,00 m;
- 6) veduk haakes poolhaagisega 16,50 m;
- 7) veduk täis- või kesktelg- ja tugihaagisega ning kaksikautorong (reguleeritava pikkusega tiisli puhul pikimas asendis) 18,75 m;
- 8) kui poolhaagis on valmistatud enne 1991. a ja ei täida nõuet 3 või tema veopoldi telje kaugus poolhaagise esiosa mis tahes punktist horisontaalselt mõõdetuna on üle 2,04 m, võib autorongi pikkus olla 15,50 m.

Kontrollimine: mõõdulindiga.

Kood 1003. Suurim laius

Nõuded: 1) kõik sõidukid (v.a M_1 ja S kategooria sõidukid) 2,55 m;

- 2) M_1 kategooria sõidukid 2,50 m;
- 3) S kategooria sõidukid 3,00 m;
- 4) köetavate, termos-, külmik- ja külmutussõidukite kered, kui kere soojusisolatsiooniga seina paksus on vähemalt 45 mm või millel on akrediteeritud katsekoja tunnistus või plaat kere vastavuse kohta ATP kokkuleppele 2,60 m;
- 5) L_3 kategooria sõidukid 1,00 m;
- 6) L_4 ja L_5 kategooria sõidukid 2,00 m;
- 7) L kategooria veduki haakes olev O_1 kategooria haagis . . . 1,25 m;
- 8) O_1 kategooria haagis, mille laius on vähemalt 2,3 m, võib olla laiem teda vedavast vedukautost kuni 0,60 m;
- 9) täis- ja kesktelghaagised, v.a O_1 kategooria haagised, võivad olla neid vedavatest vedukautodest laiemad kuni 0,15 m;
- 10) poolhaagis võib olla teda vedavast sadulvedukist (esitelje kohalt mõõdetud gabariitmõõdust) laiem kuni 0,35 m. Märkus. Nõuetes 8, 9 ja 10 mainitud sõidukite laiused ei tohi ühelgi juhtumil ületada vastavalt 2,55 m või 2,60 m.

[RTL 2005, 107, 1652- jõust. 04.11.2005]

Kontrollimine: vaatluse ja mõõdulindiga.

Kood 1004. Lubatud suurim kõrgus

Nõuded:

- 1) kõigil sõidukeil, v.a L kategooria sõidukid . . . 4,00 m;
- 2) L kategooria sõidukil . . . 2,50 m.

Kontrollimine: mõõdulindi või gabariitväravaga.

Kood 1005. Lubatud suurim kaugus veduki veokasti esiseinast

Nõuded:

- 1) veduki veokasti esiseinast kuni täishaagise veokasti tagaseinani ilma veduki veokasti tagaseina ja haagise veokasti esiseina vahelise kauguseta võib olla 15,65 m;
- 2) veduki veokasti esiseinast kuni täishaagise veokasti tagaseinani võib olla: 16,40 m.*Märkus.* Mõõtmisel peavad veduk ja täishaagis asuma ühel sirgel ning reguleeritava pikkusega tiisel tema pikimas asendis.

Kontrollimine: mõõdulindiga.

Kood 1006. Autorongi veduki viimase telje ja täishaagise esimese telje vaheline vähim kaugus

Nõue:veduki viimase telje kaugus täishaagise esimesest teljest peab olema ≥ 3 m.

Märkus. Mõõtmisel peavad veduki ja täishaagise teljed olema paralleelsed.

Kontrollimine: mõõdulindiga.

Märkus. Vahetatavate kerede ja standardiseeritud veoste (konteinerid) mõõtmel ei tohi olla suuremad kui on toodud koodides 1002, 1003 ja 1004.

Grupp 11

SÕIDUKI LUBATUD SUURIM REGISTRIMASS

Kood 1101. Täis- ja kesktelghaagise lubatud suurim registrimass

Nõuded:

- 1) 2-teljelise täis- ja kesktelghaagise lubatud suurim registrimass on 18 t;
- 2) 3-teljelise täis- ja kesktelghaagise lubatud suurim registrimass on 24 t.

Kontrollimine: registreerimisdokumentide järgi.

Kood 1102. Autorongi lubatud suurim registrimass

Nõuded:

- 1) vedukist ja täis- või kesktelghaagisest koosneval autorongil on lubatud suurim registrimass:
 - 2-teljelisest vedukist ja 2-teljelisest täishaagisest koosneval autorongil – 36 t;
 - 2-teljelisest vedukist ja 3-teljelisest täis- või kesktelghaagisest koosneval autorongil – 40 t;
 - 3- või 4-teljelisest vedukist ja 2-, 3- või 4-teljelisest täis- või kesktelghaagisest koosneval autorongil – 40 t;
- 2) sadulvedukist ja poolhaagisest koosneval autorongil on lubatud suurim registrimass:
 - 2-teljelisest vedukist ja 1-teljelisest poolhaagisest koosneval autorongil – 28 t;
 - 2-teljelisest vedukist ja 3-teljelisest poolhaagisest koosneval autorongil – 40 t;
 - 3-teljelisest vedukist ja 2- või 3-teljelisest poolhaagisest koosneval autorongil – 40 t;
 - 3-teljelisest vedukist ja 2- või 3-teljelisest, 40 jala pikkuste või ISO konteinerite veo poolhaagisest, mida kasutatakse kombineeritud kaubaveo korral, koosneval autorongil – 44 t;
- 3) 2-teljelisest vedukist ja 2-teljelise telikuga poolhaagisest või kesktelghaagisest koosneval autorongil on lubatud suurim registrimass:
 - a) poolhaagise telgede vahe korral vähemalt 1,3...1,8 m – 36 t;
 - b) poolhaagise telgede vahe on suurem kui 1,8 m ja lubatud koormus on 20 t ning sadulveduki veoteljel on paarisrattad ja lubatud suurim registrimass on 18 t ning veoteljel kasutatakse õhkvedrusid või nendega võrdsustatud vedrustust * – 38 t.*Märkus.* * Vedrustussüsteem loetakse õhkvedrustuseks, kui vähemalt 75% sõiduki massist kantakse ratastele õhkvedrudega. Veotelje vedrustus võrdsustatakse õhkvedrustusega, kui ta täidab direktiivi 96/53/EÜ nõudeid.

Kontrollimine: registreerimisdokumentide järgi ja mõõdulindiga.

Kood 1103. Autorongi koostamine

Nõuded:

- 1) M₁, M₂, M₃ ja N₁ kategooria sõidukite haakes võib vedada kuni 2-teljelist O₁ ja O₂ kategooria kesktelghaagiseid ja täishaagiseid, kui:
 - pidurita O₁ kategooria haagise täismass ei ületa 0,5 vedukauto täis- või valmistaja poolt lubatud massi;
 - piduriga O₁ ja O₂ kategooria haagiste täismass ei ületa vedukauto täismassi või vedukauto valmistaja poolt lubatud massi;
 - poolhaagise täismass ei ületa 1,4 korda vedukauto täismassi või vedukauto valmistaja poolt lubatud massi. Massi määramisel valitakse väiksem väärtustest;
 - piduriga O₁ ja O₂ kategooria haagiste täismass ei ületa rohkem kui 15% M₁G kategooria vedukauto (maastikauto) täismassi või vedukauto valmistaja poolt lubatud massi. Massi määramisel valitakse kahest eeltoodust väiksem väärtus;
- 2) N₂ ja N₃ kategooria veoautode haakes võib vedada:
 - pidurita O₁ kategooria haagist;
 - piduriga O₂ kategooria kesktelghaagist, mille täismass ei ületa vedukauto täismassi;
 - piduriga ühe- või mitmeteljelist poolhaagist või O₃ ja O₄ kategooria kesktelghaagist, mille täismass ei ületa rohkem kui 1,5 korda vedukauto täismassi;
 - piduriga täishaagist, mille täismass ei ületa rohkem kui 1,4 korda vedukauto täismassi;

• piduriga täishaagist, mille täismass ei ületa rohkem kui 2,0 korda vedukauto täismassi, kui auto kõik teljed on veoteljed. *Märkus.* Poolhaagise massi määramisel arvestatakse ainult massi seda osa, mis koormab poolhaagise telge/telgi;

3) vedukauto võimsuse suhe autorongi täismassi peab olema vähemalt 5 kW tonnile;

4) vedukauto peab olema võimeline viie minuti vältel viis korda alustama liikumist 12% teekaldega tõusul;

5) L kategooria sõidukite haakes võib vedada pidurita O₁ kategooria haagist, mille täismass ei ületa 0,5 korda veduki tühimagi.

Kontrollimine: registreerimisdokumentide järgi või kaalumiseega.

Kood 1104. Mootorsõiduki lubatud suurim registrimass

Nõue: mootorsõiduki lubatud suurim registrimass ei tohi olla suurem kui valmistaja poolt määratud täismass ja ei tohi ületada:

- 2-teljelisel mootorsõidukil – 18 t;
- 3-teljelisel mootorsõidukil – 25 t;
- 3-teljelisel mootorsõidukil, kui veoteljel on paarisrattad ja kasutatakse õhkvedrustust või sellega võrdsustatud vedrustust või mõlemal veoteljel on paarisrattad ja ühegi telje koormus ei ületa 9,5 t – 26 t;
- 4-teljelisel kahe juhtteljega mootorsõidukil – 31 t;
- 4-teljelisel kahe juhtteljega mootorsõidukil, kui veoteljel on paarisrattad ja kasutatakse õhkvedrustust või sellega võrdsustatud vedrustust või mõlemal veoteljel on paarisrattad ja ühegi telje koormus ei ületa 9,5 t – 32 t;
- 3-teljelisel liigendbussil – 28 t.

Kontrollimine: registreerimisdokumentide järgi või kaalumiseega.

Kood 1105. L kategooria sõiduki lubatud suurim tühimass

Nõue: L kategooria sõiduki lubatud suurim tühimass ei tohi olla suurem kui valmistaja poolt määratud tühimass ja ei tohi ületada:

- kolmerattalisel mootorrattal (elektrisõidukil ei arvestata veoakude massi) – 1000 kg;
- sõitjateveo neljarattalisel mootorrattal – 400 kg;
- neljarattalisel veomootorrattal (elektrisõidukil ei arvestata veoakude massi) – 550 kg.

Kontrollimine: registreerimisdokumentide järgi või kaalumiseega.

Kood 1106. L kategooria sõiduki lubatud suurim kandevõime

Nõue: L kategooria sõiduki lubatud suurim kandevõime ei tohi olla suurem kui valmistaja poolt määratud kandevõime ja ei tohi ületada:

- kolmerattalisel veomootorrattal – 1500 kg;
- kolmerattalisel sõitjateveo mootorrattal – 300 kg;
- neljarattalisel veomootorrattal – 1000 kg;
- neljarattalisel sõitjateveo mootorrattal – 200 kg.

Kontrollimine: registreerimisdokumentide järgi või kaalumiseega vastavalt direktiivile 93/93/EMÜ.

Kood 1107. Lubatud suurim registrimass sõltuvalt sõiduki baasist

Nõue: 4-teljelise mootorsõiduki lubatud suurim registrimass tonnides võib olla kuni viiekordne sõiduki esimese ja viimase telje vaheline kaugus meetrites, kui seejuures ei ületata koodi 1104 nõudeid.

Kontrollimine: registreerimisdokumentide järgi, mõõdulindi ja kaalumiseega.

Grupp 12

SÕIDUKI LUBATUD SUURIM REGISTRITELJEKOORMUS

Kood 1201. Mittevedava telje suurim lubatud registrikoormus

Nõue: lubatud suurim registrikoormus üksikul mittevedaval teljel 10 t.

Kontrollimine: registreerimisdokumentide järgi ja kaalumiseega.

Kood 1202. Kaheteljelise telikuga täis-, kesktelg- ja poolhaagise teliku lubatud suurim registrikoormus

Nõue: kaheteljelise teliku lubatud suurim registrikoormus on:

- telgede vahekaugusel $d < 1,0$ m – 11 t;
- telgede vahekaugusel $1,0 \leq d < 1,3$ m – 16 t;
- telgede vahekaugusel $1,3 \leq d < 1,8$ m – 18 t;
- telgede vahekaugusel $d \geq 1,8$ m – 20 t.

Kontrollimine: registreerimisdokumentide järgi, mõõdulindi ja kaalumiseega.

Kood 1203. Kolmeteljelise telikuga täis-, kesktelg- ja poolhaagise teliku lubatud suurim registrikoormus

Nõue: kolmeteljelise teliku lubatud suurim registrikoormus on:

- telgede vahekaugus $d \leq 1,3$ m – 21 t;
- telgede vahekaugus $1,3 < d \leq 1,4$ m – 24 t.

Kontrollimine: registreerimisdokumentide järgi, mõõdulindi ja kaalumiseega.

Kood 1204. Veotelje lubatud suurim registrikoormus

Nõue: üksiku veotelje lubatud suurim registrikoormus on 11,5 t.

Kontrollimine: registreerimisdokumentide järgi või kaalumiseega.

Kood 1205. Mootorsõiduki kaheteljelise teliku lubatud suurim registrikoormus

Nõue: mootorsõiduki kaheteljelise teliku lubatud suurim registrikoormus on:

- telgede vahekaugusel $d < 1,0$ m – 11,5 t;
- telgede vahekaugusel $1,0 \leq d < 1,3$ m – 16,0 t;
- telgede vahekaugusel $1,3 \leq d < 1,8$ m – 18,0 t;
- telgede vahekaugusel $1,3 \leq d < 1,8$ m, kui veoteljel on paarisrattad ja õhkvedrustus või sellega samaväärne vedrustus – 19,0 t.

Kontrollimine: registreerimisdokumentide järgi, mõõdulindi või kaalumiseega.

Kood 1206. Sõiduki vähim lubatud telje/telgede koormus

Nõuded:

1) sõiduki veotelje või veotelgede koormus ei tohi olla väiksem kui 25% sõiduki täismassist põhjustatud koormusest;

2) sõiduki juhttelje või juhttelgede koormus ei tohi olla väiksem kui 20% sõiduki täismassist põhjustatud koormusest.

Kontrollimine: registreerimisdokumentide järgi ja kaalumise järgi.

Grupp 13

TÄIENDAVALD NÕUDED KAITSEJÕUDUDE SÕIDUKITE REGISTRISSE KANTUD RAHVUSVAHELISES LIIKLUSES OSALEVALE SÕIDUKILE

Kood 1301. Üldnõuded rahvusvahelises liikluses osalevale sõidukile

Nõuded:

1) kaitsejõudude sõidukite registrisse kantud rahvusvahelises liikluses osalev üle 3,5-t kandevõimega või üle 6-t registrimassiga veoauto (alates 01.10.2001. a üle 3,5-tonnise registrimassiga veoauto) ning buss ja nende haagised, k.a sihtotstarbeline veoauto ja buss, mis ei ole ette nähtud sõitjate või veoste veoks, peavad olema läbinud rahvusvahelises liikluses osaleva sõiduki tehno seisundi kontrollimise (ülevaatuse). Esmakordselt rahvusvahelisel autoveol kasutusele võetav buss, mis on valmistatud enne 1991. a (välja arvatud alates 01.10.2001. a oma kulul korraldataval veol kasutatav buss), peab omama valmistajatehase sertifikaati või kirjalikku tõendit selle kohta, et mootori heitgaaside kahjulike ainete sisaldus vastab E-reegli nr 49/01 või direktiivi 88/77/EMÜ (EURO-0) nõuetele ja müratase E-reegli nr 51/01 või direktiivi 84/424/EMÜ nõuetele;

2) rahvusvahelises liikluses osaleva sõiduki tuuleklaasil ei tohi olla pragusid ja nn päikest;

3) ohtlikke veoseid vedavad sõidukid peavad olema märgistatud ja nende märgistus, varustus ja tehno seisund peavad vastama ADR nõuetele;

4) kergestiriknevate toidukaupade veo erisõidukid peavad vastama ATP nõuetele;

5) rahvusvahelises maanteeveos osalevad sõidukid peavad vastama AETR nõuetele.

Kontrollimine: registreerimisdokumentide järgi ja vaatlusega.

Kood 1302. Pidurid

Nõue: kõikidel õhkpiduriga sõidukitel peab olema 2-juhtmeline pidurisüsteem ja vastama eespool toodud nõuetele.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 1303. Riigi tunnusmärk

Nõue: sõidukil peab olema koodi 109 kohane selle riigi tunnusmärk, kus sõiduk on registreeritud.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 1304. Registreerimismärgid

Nõue: sõidukil peavad olema koodi 102 kohased registreerimismärgid.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 1305. Nõuded bussile

Nõue: rahvusvahelistel vedudel osalevad bussid peavad vastama E-reeglite nr 36 või 52 nõuetele.

Kontrollimine: vaatluse, mõõdulindi ja šabloonidega. Bussi teiste osade ja süsteemide korrasolekut kontrollitakse vastavalt käesoleva eeskirja vastava osa või süsteemi kontrollimiseks ette nähtud meetodikale.

Grupp 14

LISANÕUDED OHTLIKE VEOSTE VEO SÕIDUKILE

Kood 1401. Ohtlike veoste veo sõiduki tehno seisund, varustus ja märgistus

Nõue: ohtlikke veoseid vedavad sõidukid peavad olema täiendavalt märgistatud, nende varustus ja tehno seisund peavad vastama ohtlike veoste veole kehtestatud nõuetele.

Kontrollimine: kontrollitakse vaatluse ja mõõdulindiga. Paakautosid vaadatakse üle, kui neil on olemas OÜ Tehnokontrollikeskuse poolt väljastatud kehtiv kasutusluba.

Kaitseministri 24. jaanuari 2002. a määruse nr 6 «Kaitsejõudude sõiduki ja selle haagise tehno seisundile ja varustusele esitatavad nõuded» lisa 2

SÕIDUKI KATEGOORIAD

1. Sõidukid jaotatakse järgmistesse kategooriatesse:

M kategooria sõiduk on vähemalt neljarattaline mootorsõiduk, mida kasutatakse reisijate veoks (sõiduauto ja buss);

N kategooria sõiduk on vähemalt neljarattaline mootorsõiduk, mida kasutatakse veoste veoks (veoauto);

M ja *N* kategooria sõidukite üldistav nimetus on auto;

L kategooria sõiduk on mootorsõiduk, millel on vähem kui neli ratast (mopeedid ja mootorrattad);

O kategooria sõiduk – haagised;

S kategooria sõiduk – soomusauto.

[RTL 2005, 107, 1652- jõust. 04.11.2005]

2. *M* kategooria sõidukid jaotatakse täismassi ja sõitjate arvu järgi:

*M*₁ kategooria sõiduk (sõiduauto) – mootorsõiduk, mida kasutatakse reisijate veoks ja milles ei ole üle 9 istekoha (sh juhi koht), kusjuures selle kere võib olla kinnine, lahtine või kombineeritud (osa kerest on kinnine) ja pagasiruumi mõõtmed on väiksemad kui *N*₁ kategooria sõiduki veosruumi või veokasti vähimad mõõtmed;

*M*₂ kategooria sõiduk (buss) – mootorsõiduk, mida kasutatakse reisijate veoks, milles on üle 9 istekoha (sh juhi koht) ja mille täsmass ei ületa 5 t;

*M*₃ kategooria sõiduk (buss) – mootorsõiduk, mida kasutatakse reisijate veoks, milles on üle 9 istekoha (sh juhi koht) ja mille täsmass on üle 5 t;

liigendbuss – M_2 või M_3 kategooria sõiduk, mille kaks või enam keret on liigendiga ühendatud, võimaldades sõitjatel takistuseta liikuda ühest kerest teise.

3. M_2 ja M_3 kategooria sõidukid jaotatakse kereehituse ja sõitjate arvu järgi järgmistesse klassidesse:

A klass – sõiduk, milles ei ole üle 23 istekoha (sh juhi koht) ja milles on ka seisukohad;

B klass – sõiduk, milles ei ole üle 23 istekoha (sh juhi koht), milles puuduvad seisukohad;

I klass «linnabuss» – sõiduk, milles on üle 23 istekoha (sh juhi koht) ja milles on ka seisukohad;

II klass «linnadevaheline buss» – sõiduk, milles on üle 23 istekoha (sh juhi koht) ja milles on lubatud seista vahekäigus;

III klass «turismibuss» – sõiduk, milles on üle 23 istekoha (sh juhi koht), milles puuduvad seisukohad.

4. N kategooria sõidukid jaotatakse:

N₁ kategooria sõiduk – mootorsõiduk, mida kasutatakse veoste veoks ja mille täismass ei ületa 3,5 t.

Sõitjateruumis ei tohi olla üle kahe istmerea ja sõitjateruum peab olema veoseruumist eraldatud vaheseinaga.

Veoseruum võib olla kinnine, lahtine või kombineeritud (osa ruumist on kinnine). Sõiduk loetakse N_1 kategooria sõidukiks, kui ta täidab järgmisi tingimusi:

1) istekohtade arv, välja arvatud juhi iste, ei ole suurem kui kuus, kusjuures istekoht loetakse olemasolevaks, kui istme kinnituskohadele on vaba juurdepääs ja neid saab kasutada istme kinnitamiseks. Istekohaks ei loeta sellist kohta, mille istme kinnituskohade kasutamine on füüsiliselt takistatud selliselt (kinnituskohadele on keevitatud katteplaat, paigaldatud samalaadne osa, seade jne), et tavakasutuses olevate tööriistadega ei ole võimalik muuta istme kinnituskohati kasutuskõlblikeks;

2) esimese ja teise istmerea istmete seljatugede vaheline kaugus peab olema 650–850 mm. 2-punkti turvavöö (tingimusel, et pea löögi tsoonis asuvad sõiduki osad ja detailid täidavad materjali energia neeldumise kohta käivaid nõudeid) või 3-punkti turvavöö olemasolu korral võib esimese ja teise istmerea istmete seljatugede vaheline kaugus olla üle 850 mm;

3) kinnise või kombineeritud veoseruumi korral on veose laadimispinna, mille laiuseks on kogu auto põrandapinna laius, pikkus auto pikiteljel üle poole auto esimese ja tagumise telje vahelisest kaugusest;

4) lahtise veoseruumi korral on veose laadimispinna pikkus auto pikiteljel üle kolmandiku auto esimese ja tagumise telje vahelisest kaugusest;

5) kinnise veoseruumi sisekõrgus mis tahes ruumi punktis on võrdne baasauto sisekõrgusega;

6) $P - (M + N \times 68) > N \times 68$, kus:

P = sõiduki täismass [kg];

M = sõiduki tühimass [kg];

N = istmekohtade arv, v.a juhiiste;

N₂ kategooria sõiduk – mootorsõiduk, mida kasutatakse veoste veoks ja mille täismass on üle 3,5 t, kuid ei ületa 12,0 t;

N₃ kategooria sõiduk – mootorsõiduk, mida kasutatakse veoste veoks ja mille täismass on üle 12,0 t.

5. M ja N kategooria sõidukid on maastikua autod, mida tähistatakse G tähe lisamisega, kui nad täidavad järgmisi nõudeid:

N₁ kategooria sõiduk, mille täismass ei ületa 2,0 t ja M_1 kategooria sõiduk, kui neil: • vähemalt üks esi- ja üks tagatelg on veoteljed, sh sõidukid, mille ühte telge on võimalik välja lülitada; • vähemalt ühe veotelje diferentsiaal on lukustatav või sellel on sarnast toimet omav mehhanism, ja kui see sõiduk, ilma haagiseta, on võimeline ületama 30% tõusu ning rahuldama järgnevat kuuest nõudest vähemalt viit nõuet:

1) pealesõidunurk on vähemalt 25°;

2) eemaldumisnurk on vähemalt 20°;

3) teekumeruse ületusnurk on vähemalt 20°;

4) vähim esisilla kliirens on 180 mm;

5) vähim tagasilla kliirens on 180 mm;

6) vähim kliirens sildadevahelises alas on 200 mm.

N₁ kategooria sõiduk on sõiduk, mille täismass on suurem kui 2,0 t või N_2 , M_2 või M_3 kategooria sõiduk, kui tema täismass ei ületa 12,0 t, millel kõik teljed on veoteljed, sh sõiduk, millel ühte veotelgedest on võimalik välja lülitada, või sõiduk, mis täidab järgnevat kolme nõuet:

1) vähemalt üks esi- ja üks tagasild on veoteljed, sh sõidukid, mille ühte telge on võimalik välja lülitada;

2) vähemalt ühe veotelje diferentsiaal on lukustatav või sellel on sarnast toimet omav mehhanism;

3) ilma haagiseta sõiduk on võimeline ületama vähemalt 25% tõusu.

M₃ kategooria sõiduk on sõiduk, mille täismass on suurem kui 12,0 t või N₃ kategooria sõiduk, millel kõik teljed on veoteljed, sh sõiduk, mille ühte veotelgedest on võimalik välja lülitada, või sõiduk, mis täidab kõiki järgnevaid nõudeid:

- vähemalt pooled ratastest on veorattad;
- vähemalt ühe veotelje diferentsiaal on lukustatav või sellel on sarnast toimet omav mehhanism;
- ilma haagiseta sõiduk on võimeline ületama 25% tõusu ning rahuldama järgnevast kuuest nõudest vähemalt nelja nõuet:

1) pealesõidunurk on vähemalt 25°;

2) eemaldumisnurk on vähemalt 25°;

3) teekumeruse ületusnurk on vähemalt 25°;

4) vähim esitelje kliirens on 250 mm;

5) vähim kliirens sildadevahelises alas on 300 mm;

6) vähim tagatelje kliirens on 250 mm.

6. L kategooria sõidukid jaotatakse:

L₁ kategooria sõiduk (mopeed) – kahe rattaline sõiduk, mille mootori töömaht ei ületa sise põlemismootori korral 50 cm³ ja valmistajakiirus mis tahes mootori korral ei ületa 45 km/h;

L₂ kategooria sõiduk (mopeed) – mis tahes rataste asetusega kolmerattaline sõiduk, mille mootori töömaht ei ületa sise põlemismootori korral 50 cm³ ja valmistajakiirus mis tahes mootori korral ei ületa 45 km/h.

Siia kuulub ka neljarattaline sõiduk, mille tühimag on alla 350 kg (elektrisõidukitel ei arvestata akude kaalu), valmistajakiirus ei ületa 45 km/h, mootori töömaht ei ületa ottomootori korral 50 cm³ teiste mootorite korral netovõimsus ei ületa 4 kW;

L₃ kategooria sõiduk (mootorratas) – kahe rattaline sõiduk, mille mootori töömaht ületab sise põlemismootori korral 50 cm³ ja valmistajakiirus mis tahes mootori korral ületab 45 km/h;

L₄ kategooria sõiduk (külghaagisega mootorratas) – ebasümmeetrilise rataste asetusega kolmerattaline sõiduk, mille mootori töömaht ületab sise põlemismootori korral 50 cm³ ja valmistajakiirus mis tahes mootori korral ületab 45 km/h;

L₅ kategooria sõiduk (kolmerattaline mootorratas – traik) – sümmeetrilise rataste asetusega kolmerattaline sõiduk, mille mootori töömaht ületab sise põlemismootori korral 50 cm³ ja valmistajakiirus mis tahes mootori korral ületab 45 km/h.

Siia kuulub ka neljarattaline sõiduk, mille tühimag on 350 kg või rohkem, kuid ei ületa 400 kg (kaubaveoks mõeldud sõidukitel 550 kg) ja mootori netovõimsus ei ületa 15 kW. Elektrisõidukitel ei arvestata akude kaalu.

7. O kategooria sõidukid jaotatakse:

O₁ kategooria sõiduk – haagis, mille täismass ei ületa 0,75 t (kerghaagis). Haagis ei tohi toetuda oma tiisliga vedukauto haakeseadmele suurema koormusega kui 5% oma täismassist;

O₂ kategooria sõiduk – täis-*, kesktelg-** või poolhaagis***, mille täismass on üle 0,75 t, kuid ei ületa 3,5 t;

O₃ kategooria sõiduk – täis-, kesktelg- või poolhaagis, mille täismass on üle 3,5 t, kuid ei ületa 10,0 t;

O₄ kategooria sõiduk – täis-, kesktelg- või poolhaagis, mille täismass on üle 10,0 t.

Märkused: * *Täishaagis* on vähemalt kaheteljeline haagis. Selle tiisliil on liigend, mille tõttu ei kanna tiisel üle vedukauto haakeseadmele haake massist põhjustatud koormust.

** *Kesktelghaagis* (v.a O₁ kategooria haagis) on ühe- või enamateljeline haagis, mille telg või teljed asuvad haagise raskuskeskme läheduses ja mille tiisel on haagise külge kinnitatud järgalt. Haagis ei tohi toetuda oma tiisliga vedukauto haakeseadmele suurema koormusega kui 10% oma täismassist.

*** *Poolhaagis* on haagis, mis toetub olulise osaga haagise täismassist vedukauto haakeseadmele.

8. S kategooria sõidukile esitatavad nõuded võrdsustatakse sõltuvalt registrimassist N kategooria veoautodele esitatavate nõuetega.

[RTL 2005, 107, 1652- jõust. 04.11.2005]

Kaitseministri 24. jaanuari 2002. a määruse nr 6 «Kaitsejõudude sõiduki ja selle haagise tehnoseisundile ja varustusele esitatavad nõuded»
lisa 3

VÄRVUSTE MÄÄRAMINE CIE KOLMEKOORDINAADI (XYZ) SÜSTEEMIS

1. Sõiduki signaalsüsteemis kasutatavate valgusfiltrite värvuse määramine

Tabel 1

Punane	piirväärtus kollase poole	$y \leq 0,3335$
--------	---------------------------	-----------------

Valge	piirväärtus purpuse poole	$z \leq 0,008$
	piirväärtus sinise poole	$x \geq 0,310$
	piirväärtus kollase poole	$x \leq 0,500$
	piirväärtus rohelise poole	$y \leq 0,150 + 0,640x$
	piirväärtus rohelise poole	$y \leq 0,440$
	piirväärtus purpuse poole	$y \geq 0,050 + 0,750x$
Merevaigukollane ¹⁾	piirväärtus kollase poole	$y \leq 0,429$
	piirväärtus punase poole	$y \geq 0,398$
	piirväärtus valge poole	$z \leq 0,007$
Valikkollane ²⁾	piirväärtus punase poole	$y \geq 0,138 + 0,580x$
	piirväärtus rohelise poole	$y \leq 1,29x - 0,100$
	piirväärtus valge poole	$y \geq -x + 0,966$
	piirväärtus spektraalväärtuse poole	$y \leq -x + 0,992$
Sinine	piirväärtus rohelise poole	$y = 0,065 + 0,805x$
	piirväärtus valge poole	$y = 0,400 - x$
	piirväärtus purpuse poole	$x = 0,133 + 0,600y$

Valgusfiltri värvuse määramiseks peab kasutama valgusallikat, mille temperatuur on 2854 K ja mis vastab Rahvusvahelise Valgustuskomisjoni (CIE) standardsele valgusallikale.

Märkused: ¹⁾Värvuse nimetus on võetud kasutusele CIE värvuskolmnurga kollase ala kohta ja asendab endisi nimetusi «oranž» või «kollakas-oranž».

²⁾Kehtib ainult kaug- ja lähituledele. Udulaternate värvus peab rahuldama järgmisi nõudeid:

- värvi puhtustegur ei tohi olla väiksem kui 0,82;
- piirväärtus valge poole $y \geq -x + 0,966$. (On lubatud ka piirväärtused $y \geq -x + 0,940$ ja $y = 0,440$.)

2. Ohukolmnurga värvuse määramine

A. Ohukolmnurga helkiva punase osa värvi koordinaadid CIE värvuskolmnurgal, kui seda osa valgustatakse CIE nõuetele vastava standardse valgusallikaga, peavad olema:

- piirväärtus kollase poole $y \leq 0,335$;
- piirväärtus purpuse poole $y \leq 0,008$.

B. Ohukolmnurga fluorestseeriva punase osa värvi koordinaadid CIE värvuskolmnurgal, kui seda osa valgustatakse CIE nõuetele vastava standardse valgusallikaga, peavad olema:

- piirväärtus kollase poole $y \leq 0,335$;
- piirväärtus purpuse poole $z \leq 0,080$.

3. Aeglase sõiduki tunnusmärgi värvuse määramine

A. Aeglase sõiduki tunnusmärgi helkiva osa punase värvi koordinaadid CIE värvuskolmnurgal, kui seda osa valgustatakse CIE nõuetele vastava etalonvalgusallikaga D₆₅, peavad vastama tabelile 2.

Tabel 2

Värvus	Variant 1	Variant 2	Variant 3	Variant 4	Valgustugevuse tegur
Punane x	0,690	0,595	0,560	0,650	$\geq 0,03$
Punane y	0,310	0,315	0,350	0,350	$\geq 0,03$

B. Aeglase sõiduki tunnusmärgi helkiva osa punase värvi koordinaadid CIE värvuskolmnurgal, kui seda osa valgustatakse CIE nõuetele vastava etalonvalgusallikaga A, peavad vastama tabelile 3.

Tabel 3

Värvus	Variant 1	Variant 2	Variant 3	Variant 4
Punane x	0,720	0,735	0,665	0,643
Punane y	0,258	0,265	0,335	0,335

C. Aeglase sõiduki tunnusmärgi fluorestseeriva osa punase värvi koordinaadid CIE värvuskolmnurgal, kui seda osa valgustatakse CIE nõuetele vastava etalonvalgusallikaga D₆₅, peavad vastama tabelile 4.

Tabel 4

Värvus	Variant 1	Variant 2	Variant 3	Variant 4	Valgustugevuse tegur
Punane x	0,690	0,595	0,569	0,655	$\geq 0,30$

Punane y	0,310	0,315	0,341	0,345	$\geq 0,30$
----------	-------	-------	-------	-------	-------------

4. Pikk- või raskeveose sõiduki tunnusmärgi värvuste määramine

A. Pikk- või raskeveose sõiduki tunnusmärgi helkiva osa kollase värvi koordinaadid CIE värvuskolmnurgal, kui seda osa valgustatakse CIE nõuetele vastava etalonvalgusallikaga D_{65} , peavad vastama tabelile 5.

Tabel 5

Värvus	Variant 1	Variant 2	Variant 3	Variant 4	Valgustugevuse tegur
Kollane x	0,545	0,487	0,427	0,465	$\geq 0,16$
Kollane y	0,454	0,423	0,483	0,534	$\geq 0,16$

B. Pikk- või raskeveose sõiduki tunnusmärgi fluorestseeriva osa punase värvi koordinaadid CIE värvuskolmnurgal, kui seda osa valgustatakse CIE nõuetele vastava etalonvalgusallikaga A, peavad vastama tabelile 6.

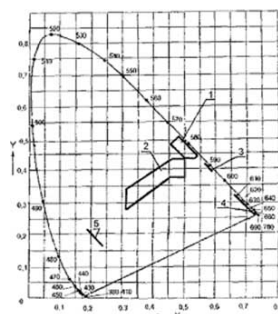
Tabel 6

Värvus	Variant 1	Variant 2	Variant 3	Variant 4
Kollane x	0,585	0,610	0,520	0,505
Kollane y	0,385	0,390	0,480	0,465

C. Pikk- või raskeveose sõiduki tunnusmärgi fluorestseeriva osa punase värvi koordinaadid CIE värvuskolmnurgal, kui seda osa valgustatakse CIE nõuetele vastava etalonvalgusallikaga D_{65} , peavad vastama tabelile 7.

Tabel 7

Värvus	Variant 1	Variant 2	Variant 3	Variant 4	Valgustugevuse tegur
Punane x	0,690	0,595	0,569	0,655	$\geq 0,30$
Punane y	0,310	0,315	0,341	0,345	$\geq 0,30$

Joonis 1. Signaalvärvuste kolorimeetrilised alad CIE värvuskolmnurgal.
1 – valikkollane; 2 – valge; 3 – merevaigukollane; 4 – punane; 5 – sinine.

